

Published and distributed under Permit (No. 789) authorized by the Act of October 6, 1917 on file at the Post Office of Boston, Massachusetts. By order of the President A. S. Burleson. POSTMASTER GENERAL. Tel. So. Boston 2408

SANDARA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

The Lithuanian Weekly "SANDARA" Published by the Lithuanian National League of America. K. J. PAULASKAS Sec'y and Business Mgr. YEARLY SUBSCRIPTION RATES: In the United States ..... \$2.50 To Foreign Countries ..... \$3.00 "SANDARA" 327 E Street, Boston 27, Mass. IN A 5 CENTAL

No. 18

So. Boston, Mass., Gegužės (May) 3 d., 1923m.

Metai X

Patvinimai Naujoje Anglijoje

VOKIEČIŲ PASIULYMAS.

Spekuliacijos su Cukrum Perkratymas geg. 7 d. DEGTINĖ ANT LAIVŲ.

Sovetai Teisia Rabinus

J. BALTRUŠAITIS SUAREŠTUOTAS.

PATVINIMAI NAUJOJE ANGLIJOJE

Kelias dienas smagūs palijus, Naujojoje Anglijoje patvinimai ir upeliai, užsėmė žemės pasėlus. Blėdies padaryta už kelių milijonus dolerių. Daugiausia blėdies pasidarė New Brunswick'e ir Maine valstijose.

Svarbiausios blėdys yra šios: paplovimai sulaukė traukinių vaikščiojimą visame Maine; ties Ellsworth, Me., nunešta trys tiltai; upė Kennebec nunešė namų ir da daugiau užsėmė; ties Guilford, Me., nunešta keli milijonai pėdų medžių; ties Brownville išdraskyta du milžiniški tvėnkiniai; Concord, N. H., visai neprieinamas; Daniel Webster vieškelis užsėmė 4 pėdomis vandens. Ir daugybės kitų šioms panašių blėdžių pridirbt. Vandui da vis kyla.

VOKIEČIŲ PASIULYMAS.

Gegužės 1 d. vakare vokiečiai išsiūnė pasiūlymą mokėti 33,000,000,000 aukso markių ir 99 taikos sutartį. Jei Prancūzai tokio pasiūlymo nepriimtų, tai Vokietija sutinka pavesti visą klausimą žinovų išsprendimui, kaip tai yra pasiūlęs Amerikos valstijos sekretorius.

SPEKULIACIJA SU CUKRUM

NEW YORK. Cukraus spekuliantams pasisekė pakelti cukraus kainą iki 11 centų už svorą, taigi valdžia padavė prašymą, kad būtų uždrausta New York'o biržoje pirkliauti busiančiojo laiko (t. y. tokia, kurios da nėra) kava ir cukrum. Valdžios prašymas "injunction" bus gvildinamas gegužės 7 d.

Tuo tarpu įvairiuose Suv. Valstijų užkampiuose žmonės apšaukė boikotą cukrui: vienur nutarė nemokėti už cukrų daugiau tam tikros kainos, kitur nutarė visai nevertoti cukraus suaugusiems ir sveikiems žmonėms, kol jo kainos neateis į normales.

DEGTINĖ ANT AMERIKOS LAIVŲ.

WASHINGTON, D. C., bal. 30 d. augščiausias teismas išsprendė, kad Amerikos laivas gali pardavinėti savo pasažieriams svaiginančius gėrimus, kada laivas yra trys mylios nuo Amerikos krašto, jei jis gali gauti tų gėrimų. Vienok toks laivas negali vežti į portą net nė užpėčėtytų bonkų su svaigalais. Tokią nuomonę išreiškė teisday Van Devanter. Teismas taipgi pareiškė, kad Kongresas turi teisę išleisti įstatymą, uždraudžiantį visiems laivams, ant kurių plevėsuoja Suv. Valstijų vėliava, turėti svaigalus, nors jau tie laivai būtų jurėse ar net svetimame porte.

SOVIETAI TEISIA RABINUS.

MASKVA, bal. 26 d. Schneersohn ir Barišanski, du rabinai miestelio Gomel, Mohilevo rėdybos, buvo patraukti teisman už tai, kad jie patys teisė žydus, prasilenkdami civilių teismų. Kada tie du rabinai pasiteisino, jog toks teismas yra visur pas žydus madoje ir kad visi rabinai taip daro, tai teisdarys Družinski liepė patraukti teisman visus Gomelio apielinkės rabinus.

AREŠTUOTA PITTSBURGO KOMUNISTAI.

PITTSBURGH, PA., bal. 28 d. Vietos laikraščiai praneša apie areštavimą 22 komunistų, kurie rengėsi iškilmingai apvaikščioti gegužės 1 d. Tarpe areštuotųjų suminėtas ir žinomas Juozas Baltrušaitis, kurio praustavą perkrestā ir iš jos išvežta vežimai revoliucijinių raštų.

PASKUTINIAI KAREIVIAI IŠ PAREINIO.

NEW YORK, bal. 30 d. Vakara atvažiavo iš Reino pakalnės leitenantas G. W. Williamson su 27 kareiviais — tai yra paskutiniai iš Vokietijos grįžę Amerikos kareiviai. Jų keturi parsivežė po vokiečių pačią.

SEPTYNI PRIGERĖ.

MARTHAS VINEYARD, bal. 29 d. Nuskendo laivas "Seaconnet," ir prigėrė septyni vyrai. Dvidešimts kitų vyrų ir moterų pasisekė išgelbėti. Jau trečias laivas šią žiemą nuskesta šioje apielinkėje.

PRALOTAS BUTKEVICIUS PALAIDOTAS ABELNOJE DUOBEJE.

VARŠAVA. Sužadytąjį pralotą Butkevičių bolševikai palaidojo šale Maskvos priemiestyje Sokolnini vienoje duobėj su 11 kitų tuo kartu sužadytų. Padėjimas vyskupo Cieplako ir kitų katalikiškųjų kunigų Maskvos kalėjime esąs labai sunkus. Lenkai sako, buk bolševikai pasisavina pusę maisto, kurį lenkai pristato kunigams.

REFERENDUMAS DEL PROHIBICIJOS.

Massachusetts valstijos atstovų butas 113 balsų prieš 94 nutarė, kad svaiginančių gėrimų klausimą leisti perbalsuoti referendumu. Senatas taipgi jau parėmė svarstyti referendumo klausimą ir netrukus žinosime, ar turėsime referendumą gėrimo klausimui.

SIUNČIA DVI DIVIZIJAS I SIRIJĄ.

PARYŽIUS, bal. 30 d. Prancūzų valdžia nutarė išsiūsti į Siriją dvi armijos divizijas, kad sustiprinti savo garnizonus. Prancūzai sakosi tą darą, kad apsisaugoti nuo turkų, kurie koncentruoja Sirijoje savo kariuomenę.

RUSAI PYKSTA ANT ŠVEICARIJOS. LOUSANNE, bal. 30 d. Rusai šiandie per savo atstovą Vorovskį užprotestavo prieš Šveicariją, buk ta daro diskriminacijas prieš Rusiją, kad išduoda užsienių pasus. Šveicarija sako, kad ji su visomis šalimis elgiasi lygiai ir užsivago Rusijos priedaistais.

ARESTAVO SU BOMBOMIS.

Bostonas. Suv. Valstijų federaliai Justicijos agentai išvien su Bostono policija tyrinėja Charles Blamfield'ą, 50 metų amžiaus, kurį areštuodami 1413 Washington St. rado bombų ir anarchistinės literatūros. Blamfield pastatytas po \$6,000.00 kaucija už dalinimą anarchistinės literatūros, už ką perklausymas bus geg. 4 d. ir po \$1,000.00 už laikymą sprogstančiosios medegos.

KOMUNISTŲ BAŽNYČIA.

MASKVA, bal. 26 d. Maskvos distrikto Bažnyčios Taryba, visos Rusijos bažnyčių susivaižavime nutarė, kad Rusijos bažnyčios buvęs patriarchas Tichon būtų skaudžiai nubaustas. Tichono šalininkai stengėsi jį išgelbėti, pr dvi dieni besimeldami ir tuomi sulaukdamy nuosprendį, bet vis tiek Tichono priešai ėmė viršų.

ISKILMĖS PASKIRIANT NAUJĄ ŠVENTĄJĄ.

ROMA, bal. 29 d. Popiežius su didelėmis iskilmėmis beatifikavo seserį Teresą, basųjų Karmelitų zokoninke, kuri yra mirus 24 metai atgal. Paprastai yra laukiama apie 100 metų po mirties, kol beatifikuojama, bet sesuo Terera taip šventai gyveno, kad nereikėjo tiek ilgai laukti. Kiek palaukus po beatifikacijos esti kanonizacija — galutinās pripažinimas už šventąją.

PATRIARCHAS MELETIOS.

VARŠAVA, bal. 27 d. Lenkų valdžia pripažino Konstantinopolio patriarchą Meletiosą Metaxakisą už stačiatikių bažnyčios galvą, kad suareštuotasis Tichonas negali pildyti patriarcho pareigų. Lenkų valdžia prašė Meletiosą, kad duotų nepriklausomybę Lenkijos pravoslavams.

LIETUVOS BONŲ PARDAVINĖJIMAS PERDUTAS BALTIK STATES BANKUI.

WASHINGTONAS, IV-24 d. (L. I. B.). Lietuvos Finansų, Prekybos ir Pramonės Ministerija yra padarjusi sutartį, sulgy kuriu tolimesnis Lietuvos Laisvės Paskolos bonų pardavinėjimas, o taip pat prinokusių kuponų apmokėjimas yra perduotas Baltic States Bankui New Yorke. Lietuvos Laisvės Paskolos bonai bus perduoti bankui balandžio mėn. 25 d.

LIETUVOS ŽINIOS

GRAŽINO PAVOGTUS PINIGUS.

RASEINIAI. Raseinių pašto viršininkas Cipinas, pabėgęs su Raseinių pašto pinigais, kiek laiko pagyvenęs Lietuvoje ir pavaižinėjęs po užsienį kovo mėn. 3 d. grįžo į Raseinius.

Tai pad. s sąžinės balso paklausęs. Gražino 3056 amerikoniškus dolerius, 9 kanadinius dolerius, 5 aukso rublius ir 18 litų 54 centus.

Viso išleidęs apie 300 dolerių. Dabar jis laikomas kalėjime. Jo draugai, su kuriais lošdavo kortomis klube, buvo bandę surinkti Cipino išiekvotus pinigus ir tuomet jįsai būtų iš kalėjimo paleistas. Bet tas sumanymas nelabai gerai vyksta. Mat, kiekvieno, ypatingai kortininko, nagai į save riesti.

(“Liet. žinios.”)

IR VĖL PASTO ŠPOSAL.

Iš 2 į 3 d. balandžio, š. m. pabėgo nežinia kur Kauno Pašto Dolerių skyriaus vedėjas valdininkas Henrikas Malevičius (latvis, buvęs rusų valdininkas). Turbut ką nors negero nujausdamas.

(“L. Uk.”)

KYSININKŲ ATSISTATYMAS.

1) Mažeikių muitinės viršininkas Puodžiūnas ir tos pat muitinės sandėlių užveizda yra atleidžiami iš tarnybos po to, kaip paaiškėjo, kad tuodu valdininkai perdaug artimame kontakte dirbo su Mažeikių pirkliais —eksportieriais. Ištiesi vagonai prekių buvo išleidžiami iš Lietuvos užsienin muto rinkliavos neužsimokėjus, taip vadinaman kreditan, ir tik po kiek laiko, kai eksportieriai turėdavo atliekamų pinigų, tas muitas budavo įmokamas Mažeikių muitinėn. 2) Taip pat atleidžiamas Kauno muitinės viršininkas Damijonaitis ir tos pat muitinės valdininkas — peržiūrėtojas Mankauskas. (Ar ne dėl Flamingo filmos reikalų? Red.).

SUNKI PADĖTIS VILNIUJE.

Vilniuje padėtis vis eina sunkyn. Bedarbių skaičius jau siekia ligi 6,822 žm. Dar užsidaro vis nauji, ypač statybos, metalo daliniai odų ir k. fabrikai. Laukiama daug streikų — apie tai pranašauja Profesinės Sąjungos.

Maisto produktų kainos kyla.

INTERESINGA KOLEKCIJA.

Iš Jonavos miltų urmo sandėlio Aiziko Segalauško, taippat iš deguto krautuvės Mendelio Glezario, dar iš bendrovės “Solegovo” krautuvės Fin. Min. valdininkams pasisekė neseniai parsigabenti netikrų svary, kuriais tie pirkliai apgaudinėdavo žmones. Matų ir saikų rumuose prie Duonelaičio g. esanti dabar nemena kolekcija iš visur suimtų, visokių falšuočių saikų. Gera būtų, kad Fin. Ministerija padarytų tokių priemonių parodą idant

publika savo akimis pamatyty, kaip kaikurie mūsų pirkliai apgaudinėja pirkikus ir pardavikus.

MITINGAI — DEMONSTRACIJOS PRIEŠ SANTARVĖS VILNIAUS ATSKYRIMĄ NUO LIETUVOS.

Dviem muzikos orkestram griežiant tukstantinės minios balandžio 2 d. vaikščiojo po Kauną apsistodamos įvairiose vietose, kur įvairių partijų ir organizacijų oratoriai dėstė, kodėl Lietuva negali nuo Vilniaus atsiskirti. Vienas žydų kalbėtojas išsitarė — kas kumsčia atimta, kumsčia gali buti ir sugrąžinta. Kitas vėl kalbėtojas patvirtino, kad ši demonstracija nesustojo nei ties viena užsienių atstovybe, (nei prie anglų, nei prie prancūzų), nes lietuviai pagalios įsitikino, kad nėra ko gera iš ten laukti. Taigi ši demonstracija aiškiai pripažino moralį Santarvės bankrotą lietuvių akyse.

Prie progos tokių demonstracijų rengėjams patartume ne taip dažnai griežti tautos imną —neimkit Dievo vardo bereikalo!

NELAIMĖ KAUNO TUNELYJ

Kovo 23 d. motorinėj drezinoj važiavo nuo Kaišėdorių į Kauną inžinieris, mechanikas, 3 karininkai ir 3 kareiviai. Drezina, praleidusi Palemono stotyje pirmyn prekių traukinį, kiek vėliau išvažiavo, 17 val. 58 min. tunelyje netikėtai užlėkė ant sustojusio to paties prekių traukinio. Iš važiavusių 3 sunkiai sužeisti.

Už kelių minučių po šio nelaimingo atsitikimo iš Kauno stoties turėjo tuo laiku išeiti kitas traukinis, kuris būtų užbėgęs ant be žado gulinčių sužeistųjų, ir tik dėka kareiviui Aušrotui, nelaimingieji nuo mirties tapo išgelbėti.

PREKYBOS LAIVŲ VELIAVOS.

Ministerių kabinete patvirtinta Lietuvos prekybos laivyne vėliava. Ji bus tautinių spalvų; valdiškų laivų veliavoje turi buti vytiš, privačių pirmutinės laivų savininko pavardės ar pavadinimo raidės.

KOMISIJA TECHNINIEMS TERMINAMS IŠDIRBTI.

Susisiekimo Ministerio įsakymu išrinkta komisija techniniems terminams išdirbti. Į komisiją įeina gelžkelių, plentų ir vandenų kelių valdybų ir aukštesnės technikos mokyklos atstovai.

KLAIPĖDA.

Pavadinimų sutvarkymas.

Krašto Direktorija rengiasi įsteigti komisiją, kuri turės kuo greičiausiai sutvarkyti gatvių pavadinimus, kaimų bei miestų vardus ir krautuvių iškabas. Kaimams, miestams bei miesteliams bus duodami senieji, t. y. lietuviškieji jų vardai. Gatvių pavadinimai busi parašyti lietuviškai ir vokiškai. Krautuvių

bei valdžios įstaigų iškabos bus taip pat dviem kalbom.

Mokslas priverstinas.

Krašto Direktorijos įsakymu, mokslas pradžios mokyklose lieka ir toliau priverstinas. Visi vaikai butinai jas turi baigti.

Isteigta Šaulių Sąjunga.

Kovo 18 d. įvyko Klaipėdoje steigiamasis krašto Šaulių Sąjungos susirinkimas.

Bedarbių Klaipėdoj vyrų — 165 ir moterų — 47, svetimšalių atvykę nuo kovo 19 ligi 22 — 29 žm.

M. Liet. Raudonasai Kažius papigintomis kainomis pardavinėja miesto varguoliams mėsa, miltus, žirnius ir kitus maisto produktus.

NELAINGAS ATSITIKIMAS.

PRIENAI. Sekmadienyj, t. y. kovo 25 d. apie 18 valandą vakaro, grįždamas iš Alytaus Kaunan Amerikos Pramonės Bendrovės keleivinis automobilis, už Prienų iš priežasties blogo kelio parvirto ant šono ir visiškai susikulė. Visi keleiviai, kurių buvo apie aštuoni žmonės sužeisti, vieni sunkiau kiti lengviau.

Nuo kovo 26 d. kiek teko girdėti, sustosia vaikščioti keleiviniai automobiliai tarp Kauno ir Mariampolės iš priežasties išdažymo plento. Ar ne laikas būtų pasirūpinti taisyti kelius, kurie yra visi taip apleisti?

TIKYBINĖ VILNIAUS SRIETIES STATISTIKA.

“Gazeta Wil.” paduoda statistinių žinių apie tikybinius Vilniaus krašto santikius: 1) Vilniaus-Trakų apskrityj bendras gyventojų skaičius 167,836 žm., jų 157,934 katalikai ir 1625 stačiatikiai; kunigų lenkų esą 26, lietuvių 17 ir gudų 1, gi stačiatikių šventikų 2; 2) Ašmėnos apskrityje bendras gyventojų skaičius 88,274 žm., kurių 61,170 katalikų ir 21,734 stačiatikiai; lenkų kunigų 9, lietuvių 4, gudų 4 ir kitų tautų 1, gi stačiatikių šventikų — 12; 3) Švenčionių apskrityje bendras skaičius gyventojų 136,412 žm., kurių 118,475 katalikų ir 16,858 stačiatikių; kunigų lenkų 10, lietuvių — 19, gudų — 2 ir kitų tautų — 3, gi stačiatikių šventikų — 11; 4) Braslavos apskrityje skaičius gyventojų 63,012 žm., kurių 53,521 katalikai ir 2568 stačiatikiai; kunigų lenkų 2, lietuvių 11 ir gudų — 1, gi stačiatikių šventikų — 9; 5) Vileikos apskrityje gyventojų skaičius 127,972 žm., kurių 28,567 katalikai ir 92,158 stačiatikiai, kunigų lenkų 10, lietuvių — 1, gudų — 2, ir kitų tautų — 2, gi stačiatikių šventikų 56; 6) Dunilovičių apskrityje gyventojų 116,700 žm., kurių 52,250 katalikų ir 49,918 stačiatikių; kunigų lenkų 6, gudų — 2, kitų tautų — 4, gi stačiatikių šventikų — 22; 8) Disnos apskrityje gyventojų skaičius — 171,650 žm., kurių 66,183 katalikų ir 92,531 stačiatikių; kunigų lenkų esą 14, gudų — 6, vokiečių — 1, gi stačiatikių šventikų — 68.

Toji lenkų statistika neliečianti Vilniaus miesto.

A.L.T.S. REIKALAI

NAUJI NARIAI ĮSTOJO Į A. L. T. SANDARĄ.
Prie 46 kp., Hartford, Conn.: A. Simkus.
Prie 81 kp. Hudson, Mass.: Liuda Valkavičius.

KOKIA NAUDA BUTI ORGANIZUOTU?

Šiandieninis lietuvių partijų veikimas, tai yra pulsas Lietuvos valstybės. Kurios politinės partijos bus tvirtiau organizuotos, tos paims Lietuvos valstybinį vairą ir sulys jų programą bus vedami Lietuvos reikalai ir tenaitinė tvarka bei piliečių gerovė. Vienok yra daugelis Amerikiečių lietuvių, kurie į šį taip svarbų dalyką šaltai žiūri; skelbiai bėpatyviu ir tuomi daro didelę skriaudą pačiai tautai. Neorganizuoti žmogus šiandien yra mažai reikiantis visuomeniniame gyvenime, nes jis neturėdamas pamato savo tvirtam nusistatymui, — kaip vėjo pučiamas svyruoja į visas puses. Jis, negalėdamas įsigilinti į bent vienos partijos programą ir jos siekius kartais paklauses gražių kalbėtojų žodžių — paremia tą partiją, kuri yra žalinga Lietuvos demokratinei tvarkai ir sykiu jo paties troškimams.

Šiandieną betiesiant pamatus Lietuvos valstybei, kiekvieno lietuvių yra užduotis gerai susipažinti su partijų nusistatymais ir jų siekais, ir nieko nelaukiant stoti į vieną iš jų, kad sykiu su tais tuksčiančiais tos partijos narių dirbtų bendrą Lietuvai naudingą darbą.

Klerikalų partija valdžiusi Lietuvą per pereinčius kelis metus padarė Lietuvai didelės žalos: jie savo šmugeliais pažemino Lietuvą pasaulio akyse; savo negabia zakrastijonų politika prarado Lietuvos sostinę Vilnių; savo klerikalų partijai tarnaujanti atstovybe Amerikoje galutinai atšaldė Amerikiečius lietuvių nuo rėmimo Lietuvos ir šiandien jau prigryveno prie to, kad iš Kauno reikia atsistatinti pinigų tai atstovybei duotės nusipirkti, kad pirmasis atstovas gerb. Vileišis netik palikė atstovybės personalą, bet dar dešimtis tuksčiančių dolerių aukų pasiūsdavo Lietuvai. Klerikalų yra pasiryžimas, kad palaikyti visuomenę didžiausiam fanatizme, sulaukyti kylantį susipratimą, kad žmogus darbininkas nepamatytų jų darbų. Ant kiek fanatizmas yra tvirtiau palaikomas, ant tiek klerikalų partija gali geriau bujoti.

Šiandieną rengiantis prie rinkimų Lietuvoje, klerikalai taipgi deda visas pastangas, kad kodaugiamaisi padėti fanatizmo sėklę, kad prizadais šimtų dienų atlaidų, Lietuvos moteris patraukti balsavimui už jų partiją, kad gaus savo didžiumą atstovų vėl galėtų laisvai šeiminingai, kad iš išeivijos sugrįžęs lietuvis vėl su didžiausiu pasipiktinimu, su nupuolusia dvasia, su keiksmiais, vieton kad gyveniti savo tėvynėj — vėl turėtų bėgti atgal į užsienį dėl nepakenčiamos klerikalų tvarkos.

Mes, Sandariečiai, nuo pat savo gyvavimo pirmųjų dienų, pasibriežėme sau dirbti darbą dėl laisvos demokratiškos Lietuvos, mes tą darbą dirbome ir nepaliausime dirbė tol, kol Lietuva nebus paluosuota iš fanatizmo vergijos; kol ji nebus laisva, kol kiekvienam jos gyventojui, kaip gyvenančiam Lietuvoje, taip ir sugrįžusiam iš išeivijos.

Mes neturėjome tikslo ir neturime kovoti prieš katalikystę, kaip kad klerikalų spauda pučia

burbulą; mes, vadovaudamiesi demokratijos principais, pripažįstame pilną teisę gyventi visiems. Jeigu Lietuvoje yra žmonių, kurie išpažįsta tikėjimą, jie gali pasilaikyti sau bažnyčias taip kaip kad Amerikoje yra, bet valstybė neprivalo mokėti ribias algas klebanams, o tuo pačiu laiku laikyti be algų kareivius, kurie gina Lietuvos rubežius. Kunigų vieta bažnyčioje, o ne ministerijose, daryti šmugelius ir žeminti Lietuvos vardą. Juk nerasime pasaulyje nė vienos tautos, kur kunigai būtų ministrai, išskiriant tik Lietuvą.

Tad kiekvienam protaujantiam lietuviui yra užduotis rūpintis apie tai pagalvoti. Kiekvieno yra užduotis pasakyti: **gana man būti neorganizuotam, laikas stoti į tą partiją, kuri dirba prakiliū Lietuvai darbą; kuri rūpinasi Lietuvos kulturiniu pakilimu ir jos piliečių gerove. O tokia partija kaip tik ir yra AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖ SANDARA!**

Tad, brolai ir sese, šiandien laikas tau rimtai pagalvoti: ir stoti į realų Lietuvai darbą. Fanatizmo laikų gadinę praėjo, šiandien pasaulis žengia progreso keliu ir mes, kaip lietuvių tauta, neprivalome nuo to atsilikti. Spieskimės į A. L. A. Sandarą, dirbkime Lietuvai demokratinį darbą, o Lietuvos darbo žmonių gerovę pražydės. Kada sugrįžime savo tėvynėn, nereikės žvalgytis, kad koveikiamaisi iš jos išbėgti, bet rasime ten ramią vietelę savo senatvės dienoms, nes Sandara, sykiu su Lietuvoje valstiečiais liaudininkais dirbdama bendrą darbą, ištaisys tas visas klerikalų Lietuvai daromas skriaudas.

Kiekvieno tėvynainio užduotis yra stoti į Sandarą; užrašyti "Sandarą" savo draugui bei giminei kaip čia Amerikoje taip ir Lietuvoje. Kur nėra Sandaros kuopų, gali kuopa suorganizuoti nemažiau kaip 5 vienminčiai, Sandaros tikslai yra auklėti susipratimą lietuviuose, kad kiekvieną pastatiusi į šviesų gyvenimo kelią. Tad tu, brolai bei sese, buk pirmas toje eilėje.

K. J. PAULAUSKAS.

ZODIS CONN. APSKRICIO SANDARIEČIAMS IR VISIEMS LIETUVOS RĖMĖJAMS.

Brojai ir sesutes! Mes, Amerikoj gyvenantieji lietuvi, turime visokias organizacijas bei draugijas, kurios mus sušelpia laike ligos ir atsitikus mirties nelaimėi mus aprupina. Bet šiandieną jau mums to neužtenka. Mes turime turėti ir tokias organizacijas, kurios mus veda prie kultūros ir apšvietos ir bando supažindinti su pasaulio civilizacija ir politika.

Mūsų močiūtė Lietuva, nors nevisa iš po svetimų valdonų atvaduota, mes nusikratėme svetimus, kurie smaugė mūsų tautą per daugelį metų. Tada vykdam į kitas šalis jieškoti laisvesnio gyvenimo, ipač čion atvykę Amerikon daugumas mūsų brolių ir sesučių lietuvių nedrįso net emigracijos biure pasisakyti (užsiregistruoti) lietuviams, bet daugumas užsiregistrovo lenkais arba rusais. Musų tauta ėjo prie visiško ištautėjimo. Tik ačiū musų kaikiuriams tėvynainiams, katrie kovojo visuomet už musų tautos reikalus, kaip tai Dr. J. Šliupas ir kiti, leido knygas savo lėšomis, kad tik musų tautiečiai lietuvių neištautėtų skaitydami lietuviškas knygas ir Lietuvos istoriją. Tad šiandieną jau mes turime Lietuvą laisvą, nepriklausomą,

turime savo kariuomenę, katros krauju tapo Lietuva atvaduota. Brojai ir sesutes! dailus žodis "laisvė," bet musų tėvynėje toli gražu nėra laisvės. Mes gir-dime nuo žmonių, sugrįžusių iš Lietuvos, kokia ten laisvė. Mes matome, kas dabartės atsitiko su Lietuvos Seimu, mes žinome dėl kokios priežasties ambasadorių taryba ir Tautų Lyga prisikyrė Lietuvos sostinę Vilnių lenkams. Mes daug darbamės Lietuvos nepriklausomai valstybei, mes daug aukų siuntėme ir dar siunčiame, vis norėdami musų tėvynėn laisvės, bet dar mes ne visi Amerikos lietuvių esame organizuoti, daugelį iš musų klaidina tulos įpatos, katrims nerupi laisvė, bet partijos arba savotiški reikalai, tai yra kažkios Federacijos, vienuolynų steigimas Lietuvoje, kelių tuksčiančių dykaduonių užlaikymas klerikų su minyškėmis. Tai ten musų daug aukų nueina.

Todėl mes, brojai lietuvi, milėdami savo tėvų šalį, musų brangią Lietuvą, supraskime aiškiai musų priešų darbą, bandykime juosius pažinti, kas mus pirmiau vedė prie tamsybės, kas mus bandė ištautinti, pažinkime tuos žmones, katrie mus ir dabar išnaudoja ir veda prie pražuties musų tėvynė. Mums gali būti vienas kelias — tai rasytis prie Amerikos Liet. Taut. Sandaros. Mes turime nei vienas nepasilikti ne nariu tos organizacijos, nes tai vienatinė mus Amerikos lietuvių organizacija, katra rūpinasi likimu musų Tėvynės Lietuvos, mus eko-nominu ir kulturiniu gyvenimu, musų apšvieta, musų tautišku išauklėjimu. Musų organizacija kovoja su musų tautos priešais, gina mus lietuvius piliečius kaip čion Amerikoje, taip ir Lietuvoje. Mes turime savo organizacijos laikraštį už organą, katrame mes randame tinkamus straipsnius mus gyvenime, mes ten skaitom visokias žinias iš viso pasaulio.

Tik, brojai, pamastykite, kodėl mums nepriklausyti prie tos organizacijos — Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros? Nors didžiumas Amerikos lietuvių prisirašius prie minėtos organizacijos, bet daug dar ir ne. Taigi turime ne likti nei vienas Amerikos lietuvis, katras nepriklausytų prie A. L. T. S. Priklausydami visi išauklėsime musų organizaciją į milžiną, tad mes daugiau galėsime pagelbėti musų tėvynėi Lietuvai.

Todėl aš ir tariau šį žodį į visus lietuvius, kad neliktų nei vienas neprisirašęs prie A. L. T. S. Katroj kolonijoj nėra dar kuopos, tai be atidėliojimo sutvertkite, katros kuopos silpnai gyvuoja, bandykite jas sudurtinti — šaukite susirinkimus, kvieskite savo draugus, kad eitų į susirinkimus, rengkite prakalbas musų organizacijai, darykite visokius parengimus. Žinote, brojai, kad dabartės svarbus momentas, musų tėvynė šaukia si musų pagelbos, mes turime gelbėti savo vienminčius brolius, mes turime padėti jiems dabartinuose seimo rinkimuose.

Todėl aš ir kreipiūsi prie visų sandariečių Conn. Apskricio ir visų lietuvių, kad laikas pabusti iš miego ir stoti į eiles visiems kaip venas, o tada mes atsiekisime savo pageidavimų. Į eiles, brojai ir sesės, žengkim pirmyn!

A. L. T. S. Conn. Apskr. org. V. Vitukinas.

ALTS. N. A. APSKRICIO KUOPOMS.

Dar kartą kreipiūsi į N. A. kuopų viršininkus, kad pasistengtumėte prieš Apskricio susivaziavimą užsimokėti kuopos į Apskritį. Maža duoklė, bet kažko labai sutingusiai mokama. Reiktų kreipti daugiaus domės.

Nes jeigu toks menkas dalykas neatliekama, tai valdyba negali pasitikėti kuopoms pradėti koki nors platesnį veikimą. Iki šioliai yra užsimokėjus tik Montello kuopa, bet kitos tai nieko nekreipia į tai.

Kreipiūsi į narius, kad kiek galėdami pardavinėtumėt tikietus, kuriuos gavote iš Apskricio per savo kuopa.

Turiu viltį, kad tikietus išparduosite iki Liepos 4 d. š. m. Su pagarba,

A. J. Gotautas, ALTS. N. A. A. Sekr.

Iš A.L.T.S. Kp. Veikimo.

HUDSON, MASS.

Hudsono A. L. T. S. 81 kuopos susirinkimas buvo bal. 14 d. Visuomenė nutarė ir paskyrė dienų susirinkimams ir aptarimui kuopos reikalų, kad būtų susirinkimai kas antrą nedėdienį mėnesio, antrą valandą po pietų. Ir nutarta, kad būtų paskelbta laikraštėje "Sandaroje." Tai visi nariai malonėkite atsilankyti kas antrą mėnesį į susirinkimą ir atsisveikite naujų narių.

Rašt. Stasys Tatarunas.

CICERO, ILL.

Balandžio 16 d. pastangomis A. L. T. Sandaros Chicagos Apskricio Lietuvių Liuosybės Sve-tainėje buvo surengtos prakalbos. Vyriausias šių prakalbų tikslas tai gyvu žodžiu pasakyti vietos lietuviams, kas yra veikiamą Lietuvoje atgavime musų sostinės Vilniaus iš po žiaurius lenkiškųjų slėktų letenos, kurie dabar tenai terorozuoja musų brolius lietuvius. Ir kas jau yra tikrai nuveikta Klaipėdos krašte, Mažojoje Lietuvoje.

Kalbėjo Ant. J. Ivaškevičius, Sandariečių atstovas, tik-ką sugrįžęs iš Lietuvos. Vietos lietuvi-čiai davė jam titulą "ugnies užkurikas" Klaipėdos krašto atvasavimui.

Antras kalbėtojas, tai Kastantanas Norkus, Amerikos valdžios Laivyno atstovas Lietuvoje. Publikos į šias prakalbas atsilankė apie šimtas ypatų, kurie norėjo ir turėjo progos išgirsti pirmą ir teisingą žodį apie tuos stebėtinus Lietuvoje atsitikimus bei įvykius.

Vakaro vedėjas H. Labanauskas trumpoje kalboje skaudžiai stuktėlėjo klerikalams už jų daromas Lietuvai skriaudas ir pakvietė publiką prisidėti prie šio prakilnaus Tėvynės darbo ne vien su žodžiais ir priėjatumu, bet ir su aukomis.

Politinio lždo reikalams buvo renkamos aukos. Aukoj šie žmonės: Petras Peika \$2.00; po \$1.00: Marijona Matulevičienė, Nikodemus Jonikaitis, Ant. Gri-galiunas, Jose Urbaitienė, Jonas Juknius, Mikas Knizikevičius, Pranas Sakalauskas, Peliksas Mikalajunas, Juozapas Biliušis, Antanas Liutkus, Stasys Genis, brojai, kad dabartės svarbus momentas, musų tėvynė šaukia si musų pagelbos, mes turime gelbėti savo vienminčius brolius, mes turime padėti jiems dabartinuose seimo rinkimuose.

Todėl aš ir kreipiūsi prie visų sandariečių Conn. Apskricio ir visų lietuvių, kad laikas pabusti iš miego ir stoti į eiles visiems kaip venas, o tada mes atsiekisime savo pageidavimų. Į eiles, brojai ir sesės, žengkim pirmyn!

Vėliaus eidami namon iš prakalbų užėjome pas Antaną Miliauską, kur tapome skaniai pavaziinti ir draugiškai pasikalbėjome apie Lietuvą. pp. Miliauska- kai išleisdami mus gerb. svečius A. Ivaškevičių ir K. Norkų dar paaukojo dešimkė, sakydami: už Lietuvos Laisvę! Viso tą vakarą aukų surinkta \$37.75. Atėmus svetainės lėšas \$12.00, liko \$25.75. Sykiu lėšavavo ir A. L. T. Sandaros Chicagos Apskricio rašt. V. F. Andriulis.

Vietinė Sandaros 76 kuopa

bal. 18 d. Liet. Liuosybės Sve-tainėje surengė draugišką vakarė-ly su vakariene. Nepaisant antdolerinės įžangos, svečių atsilankė virš šesėdešimts. Į vakarienę vėliaus atvyko iš prakalbų gerb. svečiai A. Ivaškevičius ir Norkus. Po vakarienos abudu jie pasakė po trumpą prakalbą, pa-silinksminom, dar sudėjome virš \$20.00 aukų, paspaudėm vieni kitiems rankas, pasisakėme "lig pasimatymo." A. Liutkus.

CHICAGO, ILL.

North-side bal. 18 d. musų kolonijoje Apskritys surengė prakalbas. Kalbėtojai buvo pil. Ivaškevičius ir K. Norkus. Pil. Ivaškevičius kalbėjo dviem at-vejais. Pirmą sykį aiškino apie dabartinę Lietuvos padėtį, o an-trą syk apie Klaipėdą ir jos su-killimo nuotikius. Pil. Kast. Nor-kus kalbėjo trumpai, bet aiškiai. Buvo renkamos aukos į L. P. Iždą. Aukoj šios ypatos: K. J. Semaška \$3.00, Chas Montvidas \$2.00; po viens dolerį: N. N., A. Kelius, E. Petrienienė, V. Šliau-teris, S. K., Aug. Žile, A. Valtas, ir B. Valiuška. Smulkių aukų \$3.76, viso \$16.76. Apmokėjus salę ir plakatus, likusius Apskritys pasius į L. Politinį Iždą. Šiaurės gyventojas.

PROTESTO REZOLIUCIJA.

A. L. T. Sandaros Chicagos kuopų apskricio surengtose prakalbose bal. 18 d. North-side kolonijoje Liuosybės Salėje, tapo vienbalsiai priimta sekanti rezoliucija: Kadangi Lietuvių tauta yra jau pripažinta kaip nepriklausoma šalis; Kadangi Lietuvos žemėje yra musų sostapilis Vilnius; Kadangi Lietuvos liaudis niekad neišsivadavo savo sostapilės Vilniaus; ir Kadangi Santarvės ambasadorių konferencija neteisėtai atidavė Lietuvos sostapilę Vilnių lenkams, tai Mes, šios kolonijos lietuvi, griežtai protestuojam prieš tokį Santarvės žiaurų pasielgimą su Lietuvos teritorija ir nuo jos atėmimą jai priklausantį Vilnių. Nutarta, kad šios rezoliucijos kopijos būtų pasiųstos Lietuvos valdžiai ir spaudai.

Pirm. K. Rugis, Rašt. K. J. Semaška.

CHICAGO, ILL.

Padėkos žodis.

Aš, Juozapas Jovarauskas, mirdamas perduodu savo visiem draugams sandariečiams, broliams ir sesikėms 75-tos kuopos —platinkite ir toliau brolybę tarp žmonių, kaip mes kad meilingai draugavome, ir platinkite Sandarą tarp musų genčių, gyvenančių dar ant žemės, ir sakau paskutinį kartą: sudievu šitas baltas pasaulis ir mieli sandariečiai ir kiti draugai. Man gaila palikti tamistas visus, atė-jo ta nelaiminga mirtis katra mane pakirto nelaiuku, kaip dal-gis žoleje, ką tik buvau sulaukęs 29 metus ir gaunu vėl eiti atgal į žemę!

Vardan mirusio draugo Juozapo Jovarausko, tariau širdingai ačiū draugams 75 kp. Sandariečiams už patarnavimą laidotuvėse ir gėlių vainiką, katras padarė labai didelį įspudį tarp žmonių, kad Sandariečiai turi gerą atjautą ant savo draugų. Taipogi ačiū visiems lietuviams, katrie prisidėjo palaidoti. Vardan mirusio draugo J. Jovarausko. Lz. Vedeckis.

BROOKLYN, N. Y.

Ivyrumai.

A. L. T. Sandaros pirma kuopa auge nariais gana sparčiai. Per pereiną mėnesį prisirašė net 5 nauji nariai. Dviejų narių vardai jau buvo garsinta "Sandaroje", gi sekančių yra, šie: St. Ka-

zemėkas, dailininkas, Viktoras Raazevičia ir Jonas Zalba. Garbė kuopos nariams už pasidarbavimą. Temykite, tautiečiai Sandariečiai: A. L. T. Sandaros 1-mos kuopos mėnesinis susirinkimas įvyksta 29 d. šio mėn. (balandžio), kaip 10 val. ryte po numeriu 168 Grand St., Brooklyn, N. Y. Yra kviečiami visi nariai būtina atsilankyti, ir aptarti likusius dalykus. (Malonėkite paskelbimus anksčiau atsiųsti — atsiminkite, kad antradienį "Sandara" jau buna gatava. — Red.)

"Cukrinis Kareivis."

Pirmu kart lietuvių scenoje garsiausią pasaulio operetę stato Operetės Draugija, balandžio 28 d. McCaddin Hall, Berry St., arti So. 2-nd, Brooklyne. Kaip girdėjau, dalyvauja įžymiausi dainininkai ir visas Operetės Choras. A. L. T. Sandaros pirmos kuopos sekr. K. Masaitis.

LAWRENCE, MASS.

Susirinkimas. A. L. T. Sandaros 12-tos kuopos, Lawrence, Mass., mėnesinis susirinkimas įvyks gegužės 6 d. 2-ą valandą po pietų Sekio ir Urbšos pamo įstaigoje, 101 Oak St. Butinai visi nariai turite ateiti į šį susirinkimą. Geg. 13 d. bus N. A. Apskricio pas mus suvaziavimas, taigi reikia prisirengti. Po Sandaros kuopos susirinkimui įvyks susirinkimas TMD. 7-tos kuopos. Nariai atei-kite ir atsimekite knygas. Taipgi daug išgirsite naujų dalykų apie Draugijos ateinančius dar-bus. J. Žukauskas, sekr.

PITTSBURGH, PA.

Svarbus susirinkimas.

A. L. T. Sandaros 36-tos kuopos bus nedėlios vakare, gegužės 6 d. L. M. D. name, 7:30 val. vakare. Taigi, gerbiami Sandariečiai, malonėkit visi susirinkti, nes bus raportai iš Clevelandiečių teatro "Juozapas ir Zelbora" gegužės 5 d. Taip pat da-kaikurių užsivilkusios mokestys —todėl pasistengkit užsimokēt, nes to nepadarius bus sulaikyta "Sandara."

Jau ateina vasara, turim ru-pintis ir surengti išvaziavimą ir taip daug reikalių yra aptart, todėl malonėkite visi susirinkti. Taippat bus aptarta ir TMD. reikalai ir L. Piliiečių skyriaus 21. F. sekr. J. Virbickas.

Pranešimas.

A. L. T. Sandaros N. A. Apskricio kuopų viršininkams.

A. L. T. Sandaros N. A. Apsk. susivaziavime, laikytume spalio 15 d., 1922 m. So. Bostone buvo nutarta laikyti pusmetinį susivaziavimą Lawrence, Mass.

Šiuomi laikome už garbę pranešti, kad susivaziavimą šaukiamė gegužės 13 d., 1923 m. Kuopos sušaukite susirinkimus ir išrinkite atstovų daugiausią, kiek galite.

Suvaziavimo vieta: Lietuvių Ukėsų Kliubo Salėje, 41 Berkley St., Lawrence, Mass.

A. L. T. Sandaros N. A. A. Valdyba, per V. P. Jankauskas Apskricio Pirmininkas.

Politinio lždo Reikalai.

POLITINIO IZDO KOMITETAS.

ADV. S. KODIS, pirmininkas, 117 N. Dearborn St., Chicago, Ill. L. GAIZAITIS, sekr., 3990 Ellis Ave., Chicago, Ill. A. IVAŠKEVIČIUS, išd. 361 Broadway, So. Boston, Mass. Vice-pirmininkai: K. VILKAS, 656 W. 47-th St., Chicago, Ill. A. ŽUKAS, 652 E. 102 St., Chicago, Ill. A. KURELAITIS, 834 Hollins St., Baltimore, Md. J. AMBRAZIEJUS, 168 Grand St., Brooklyn, N. Y.

Jei dar nepasiuntei, tai pasiūsk savo aską į Politinį Iždą.

BOČIŲ ATMINTOJAS.

Meilės Atbalsiai

(Tąsa)

Onutės veidelis nebežydėjo tuo skaistumu kaip tai pirmiau. Dabar buvo išbalęs, akys liudnesnios, iš po skarelės ant galvos matėsi juoda juostelė ir apdaras jau nebe merginos viliojančios vaikiškos, bet moteriškos, turinčios jau prviliotą iki grabių.

Nutariau ją prakalbinti, bet iki šiol pasielgus atbulai iškart negražu prieti ir pradėti kalbą kaip privaloma pažįstamųjų tarpe, būtų nemalonu ir įtartina, tad reikėjo prakalbtį palengvo ir atsargiai.

Iškarto pradėjau kalbėti su kareiviais arčiau manęs sėdinčiais ir su jais kalbėdamas ir juokaudamas, nors jie man buvo nepažįstami ir ne tos dalies, kurios aš, bet kareivis su kareiviu jaučiasi lyg vienos šeimos ir suėję susipažįsta ir atrodo lyg seni pažįstami, tad nei kiek nenuostabu ir niekas nepastebi, kad tai pirmą kartą sutinka. Su kareiviais juokaudamas ir stovint darydamas visokius judesius nežymiai artinausi prie antro lango pas kurį sėdėjo Onutė. Prisiartinęs prie Onutės vyro su kareiviais kalbėti perstojau ir atsargiai paklausiau jo, kur važiuoja, turbūt ant švenčių. Vyras atsakė, kad Šiauliuose ir paklausk mane, kur aš važiuoju. Aš atsakiau, kad ir gi ten pat ir likome kelionės bendrininkai. Man artinanties ir užkalbinus jos vyrą, matyt Onutė sekė mane ir tik atėkiaus kur važiuoju tuojau spėjo mane, kad esu iš ten ir iš ten ir tas pats Stasiukas. Aš ją pasveikinau, atsiprašydamas, kad iškart nepažinau, bet pažinęs po valandėlį prieti tiesiog nebedrįsiau, kadangi pasielgiau nemandagiai dėl savo nepažinimo ir vis dar abejoju ar busi ta pati, kadangi esant Rusijoje kelis kart taip esu apsvylęs, nepažįstamą palaikęs už pažįstamą ir prakalbinęs jį, taip maniau, kad ir dabar nebutų. Ji pasisakė, kad mane pažinusi iškart, tik kuomet aš neprakalbiniau emė abejoti, bet daugiau tikėjo, kad busiu tas pats, negu netikėjo. Toliau užsivedė musų pašnekėsys.

—Nemaniau, Stasiuk, kad tu butumei kariuomenėje! — atsiliepė ji jį mane.
—Kodėl taip spėjai? — tuo suinteresuotas paklausiau, nejaugi aš negaliu būti kareiviu? Ir dar kaip! Tarnauju savanoriu tuo pat pirmųjų Lietuvos kariuomenės dienų Vilniuje ir buvęs visuose frontuose ir rusų kariuomenėje tekę pusantry metų pratarnauti ir vokiečių belaisvėje prabuti.
—Aš taip sau spėjau! Kadangi esant tau namie, dar prieš karą, kariuomenės tu bijojai ir sakeisi netarėnaisias ir vengsiąs jos, atsakė ji man ir man pasidarė juokinga, kad tebekartojai praeitas mano kalbas, nuo kurio laiko jau žymių permainų manyje randasi.

—Tuokart jos bijojau, kadangi reikėjo tarnauti carui, o dabar ir savanoriu pastojau, mat persikeitė mano nuomonė — juokdamas atsakiau.
—Juk dabar tarnauju nebe carui, bet savo kraštui ir esu ne kokiam Kaukaze, ar Sibiriuje, bet toje pačioje Lietuvoje, kaip ir namie, taigi ko bijoti tos kariuomenės?
—Dabar keistas tu man ir nesuprantu tavęs, per tuos metus matyt žymiai persimainęs ir nebe tas pats ką pirmiau pažinau.
—Gal, nežinau ir apie save spręsti negaliu! — atsakiau ir kalbą savo tęsėme iki Šiaulių. Čia persiskyrėme ir nuėjome kas sau.

3. Viliukė vyrų širdies. Bertutė.

Tarnaudamas Rusijos kariuomenėje 1917 m. patekau tolimoje šiaurės šalyje Laplandijon (Murmano pakraštys, Archangelsko rėdyba), Kolos pusiasalyje. Šalis — vieni kalnai, uolos, balos, ežerai, girios. Gyventojų mažai, bet ir tie patys vietiniai laporiai, giriniai ir kultura juos nepasiekia, arba visai mažai. Rusija nesugeba savo šalies pakelti, o apie girių gyventojus nėra nei kalbos.

Birželio 5 d. papuolė šitai šalin kuomet joje radome tik prasidėjusį pavasarį ir ant ežerų dar matėsi ledas ir kaikiuriose vietose drąsiai jais galima buvo eiti, mažai dar radome šiaip gyventojų ateivių iš Rusijos kampų. Daugiausiai buvo austrų karo belaisvių ir darbininkų kiniečių. Jie visi buvo atgabenti dirbti ant naujai tiesiam Murmano gelžkelio. Moteriškos lyties per visą vasarą, abelnai sakant, nematėme, kadangi jų nebuvo, tik ant rudeno pradėjo važiuoti darban. Tris mėnesius nepasitaikė matyti jokios merginos ir šalis buvo nuobodė, lyg vienuolynas. Jauties lyg vienuolis uždarytas tarp keturių vienuolyno sienų. Rudenį baigianties rugpjūčio mėnesiui kartą stovint ant minimo gelžkelio pamatėme atvažiuojant traukinį, kuriame važiuavo merginos, atvežtos dirbti ant gelžkelio. Einant karui vyrų darbininkų visur stovavo. Suprantama, džiaugsmas nusibodėjusiems tąja šalia, visgi dabar jis bus įvaisresnis, galės surengti vakarėlių, šokių ir liuoslaikis bus naudojami linksmiau, nebus tokis ilgas laikas kaip ejo iki šiol. Trauki-

nys sustojo netolimais nus tik kokie 3 verstai ir ten esančiame darbininkų name jos apsigyveno.

Tą patį vakarą jau ejo linksmus šokiai. Armonika rusišku tonu rėkė atsišiepūs; rusai "karobučką" ir "kazoką" šoko išsijuosę ir tik dulkės kilo į viršų ir armonikos balsas skrido Ymandros ežero paviršiu ir girių medžių viršūnėmis. Tylusis šiaurės kampelis atgijo ir visur vien girdėti juokas, matyti linksnumas. Šitoje darbininkų artelyje iš lietuvių buvo tik viena. Ji buvo pabėgėlė nuo karo audrų, kilusi iš Mariampolės apskr., pastaruoju laiku gyveno Ukrainoje iš kur atvyko kartu su ukrainietėmis į tąją šalį. Kitos merginos buvo ukrainietės. Ukrainietė linksmi, simpatiška mergina. Vieną kart nuėjęs jų susirinkimuosna toliau eiti perstojau, kadangi nepatiko tamsus rusų kareivių elgesiai ir stengdavai toliau nuo jų būti. Šiaip praėjo laikas iki žiemi. Per tą laiką užsiiminėjau rašymu, skaitymu ir pašymu ir pamylėjus tą darbą nedavė man liudėti.

Žiemoms laike iš vienos vietos likau permaitintas į kitą "sargybų komandon ant 124 versto esančio gelžkelio tilto." Tiltas ejo nuo kranto didžiulio ežero Ymandros iki mažutei salelei, o nuo salos iki kitam kraštui. Pas tiltą stovėjo greta musų sargybos busto dar civilių darbininkų, kuriame, kaip sužinojau nuo kitų lietuvių kareivių, randasi trys lietuviškos, kurių iki šiol nepažinau.

Vieną dieną pietaujant pro langą vienas iš lietuvių kareivių parodė man divi lietuvaiti. Jos ejo pro musų bustą ir nešė medį; abi buvo sesuti, atvažiusios su tėvu darban, iki šiol gyveno Ukrainoje; kilusios iš Suvalkų rėd. Išėjęs pro duris norėjau jas prakalbinti, bet nematydamas progos kiek sumišau ir neapsimąstęs paskubomis ištariau tik "kur einat?" Jos man atsakė pikta rusiška, kad nesimėčiau už svietimos kalbos, kurios nemoku ir nepamegžičiau jos. Man pasidarė keista. Gal lietuviui mane prigavo, jos gal bus ne lietuviškos, o gal aš sumišęs ir skubiai išstartus žodžius ištariau neaiškiai, sudarkydamas, kas joms nedavė suprasti, kad jie ištarti lietuvių lupomis. Jos tikrai bus pamaniusios, kad esu rusas, tik tuos kelis žodžius išsimokiau nuo lietuvių ir su jais ant juoko mėginau jas prakalbinti. Kad šioje sargyboje yra du kareiviai lietuvi, jos žinojo, tik nežinojo, kad yra ir trečias lietuvis, kurį dabar paskaitė už rusą ir ilgai tokiu skaitė, kol lei netikėtai tas paaiškėjo. Gavęs šitokią atsakymą ir aš pradėjau abejoti, nejaugi jos lietuviškos, greičiau lietuviškos bus mane apgavę, bet įėjus vidun nieko apie tai nesisakiau.

Rusiškuose rubuose tipas iš manęs buvo lietuviui nepanašus ir greičiau panašus buvau į kokį sibirietį, negu vakarų gyventoją. Išveizda manęs negalėjo išduoti, kad esu lietuvis ir kurį laiką vyko su tuo pasislėpti ir ištirti šias tris lietuviškas, ką jos lietuviškai kalba. Vakare susirinkus darbininkams nuo darbo esant pas jų kitoms musų sargybos kareiviams įėjau pasikalbėti. Išgirdau palei stalą kalbant lietuviškai. Kalbėjo tos pačios merginos, kurias aš buvau prakalbinęs ir dar viena. Išgirdus savo prigimtą kalbą, kurios pasiilgau ir kurią mylėjau, o ypač tą meilę labiau pažintau patekęs svietimojon šalin, norėjau bėgti greičiau prie jų ir būti dalininku jų pašnekėsio, bet išgirdus jų kalbą gan įdomaus, nuomonę apie mus kareivius, kuris joms tinka, kuris ne ir kaip jų akimis katras atrodo, nusprendžiau dar su prisipažinimu, kad lietuvis palaukti ir pasiklausti daugiau jų kalbos. Prie jų nesukubėjau ir kalbėjau su užrainietėmis, atydziai klausydamos ką jos kalba. Jos kalbėjo apie savo meilutes, meilės nuotikius ir kitokias merginų kalbas. Priėjęs prie jų linksmi jas prakalbiniau tik rusiška kalba. Emė mane juokas, tik stengiausi tą paslėpti, kad nesuprastų. Pakalbėjęs kiek laiko išėjau savan bastan.

Rytą stovint sargyboje ant anksčiau minimo tilto, pro jį ejo darban darbininkai ir minimos merginos. Abi sesuti lietuvaiti Bertutė ir Onutė ejo visų paskiausiai, trečios lietuvaitės nebuvo. Joms praeinant pro šalį praleidau jas lengva šypsena; tą patį pastebėjau ir ant jų veido. Kitą rytą darbininkai ejo ledu tiesiog, bet jos abi pasko per tiltą, ant kurio stovėjau sargyboje. Ir šiandien jas taip pat praleidau ir jos tuo pačiu atsakė. Vakaraš įėjus į jų bustą linksmi prakalbinau, bet dar rusų kalba ir laikiau dar peranksti prisipažinti esant lietuviui ir suprantant tą kalbą.

Savo simpatijos daugiau joms reikšti negu kitoms dar nenorėjau ir laikiausi neutraliai, lygiai prie visų, nors netikėtai vis-gi joms daugiau išsprudavo iš manęs. Pasisveikinęs nuėjau vėl prie ukrainiečių ir pradėjau kalbėti su viena simpatiška mergute, kurios simpatiškas tiko man ir daugiau su ja kalbėdavau, negu su kitoms, išskyrus tik lietuvaiti, kurias juo toliau, tuo dažniau kalbindavau ir dariaus joms artimesniu. Besikalbant man su ukrainiete lietuvaitės į mane pažvelgusios emė reikšti savo nuomonę, aš visai arti jų buvau ir girdėjau kiekvieną žodį. Jos drąsiai lietuviškai kalbėjo apie mane, manydamas, kad nesuprantu. Laikiasiu nuo juoko, kad nepastebėtu, bet tas sunkiai vyko ir teko su ukrainiete griebties linksmos kalbos, kad mano juoko jos nepastebėtu.

(Bus daugiau)

Amerikos Lietuvių Laikraštinių VI-tas Suvažiavimas.

Bal. 7 ir 8 d. Brooklyn, N. Y.

(Pabaiga)

Tokių gandus išrodė esant nepamatuotais, ir to akivaizdoje išsireiškė vilties, jog šiame suvažiavime dalyvauja laikraštinių pasilikis su Šiaulių Sąjunga kaip ir iki šiolei buvo.

11. Pavardžių gryninimo reikale suvažiavimas priėmė sek. sezoliucija:

Dėlei pavardžių gryninimo

Laikraštinių suvažiavimas randa reikalingu įvesti laikraštinių sistematinę agitaciją, kad lietuvių pavardės būtų gryninama nuo Slavizmo, Germanizmo ir kitikų svetimųjų kalbų intakų, atmetant pavardžių galunes "vič", "ski" ir kitokias, ir paliekant pavardes grynai Lietuviškas. Taipgi atšikinti spaudoje nenormalų apsiereiškima tarpe lietuvių amerikiečių, kurie savo pavardes be jokio reikalo visiškai permaino, kad atrodytų, bukie yra svetimtaučiai.

12. Nutarta įsteigti laikraštinių ir bendradarbių organizaciją. Komisija pagaminimui rašytojų-redaktorių organizacijai įstatų išrinkta: V. J. Šliakys, V. Širvydas, A. B. Strimaitis.

Statutas nutarta paleist n. balsavimui redaktoriams ir redaktorių nurodytiems bendradarbiams.

13. "Sandarbininkai ir korespondentai ir jų santikiai su redaktoriais," kaip tai raštų siuntinėjimas tų pačių į kelis laikraščius. Tame klausime priimta sekanti rezoliucija:

Suvažiavimas randa reikalingu reikšti pageidavimą, kad musų bendradarbiai savo parašytus straipsnius siuntintų tik vienam kuriam laikraščiui tam klausime straipsni; siunčiant jį keliems laikraščiams, pažymėti, kad siųsta ir kuriems kitiems tokis straipsnis pasiųsta.

Pamokinimas nekurių korespondentų rašybos ir kiti su tuo surišti dalykai nutarta palikti redaktorių nuožiurai.

Plagijatas arba nekurių rašytojų panaudojimas kitų autorių straipsnių — klausimo išrišimas palikta redaktorių-žurnalistų sąjungai, kuri įsikurs.

14. "Prikvietimas inteligentijos į laikraštijos gyvenimą." — Suvažiavimas išnešė pageidavimą, kad musų inteligentija dalyvautų laikraštijos darbuose, rašinėjant straipsnius, ir tt.

15. Vilniaus ir Lietuvos sienų rubežių klausimas: Referavo A. Žemaitis paaiškindamas kokių sienų Lietuva sau reikalauja — tai yra nustatyta su Rusais ir Vokiečiais sienos.

Priimta sekanti rezoliucija:

Nusistatymas apie Lietuvos sienas.

Suvažiavimas reiškia savo nu-

Malda.

Tu Teisybės ir Dailės Deivė, tave mes šaukiame, duok mums galės veikt visam tam, kas prakilnu, kuomi žmonija galėtų džiaugties tikruoju džiaugsmu, neutilitariškuoju. Šventa dangaus dovana linkui teikimo mums dailės meno spindulių tē uždėga musų sielas ir duoda mums vieko, ištvėrmės ir meno įjegos atlikinēt prakilniausius darbus garbei Teisybės ir Dailės Deivės. Sulaukė mes tavo patiprinančių įjėgų, mes atlikim tiek, kad ir dangiškieji dievai džiaugsis ir gerėsis ir ne tik tvana, bet ir visatos skliautai nuo musų garsmų, nuo musų dainų drebės. Augemantės.

sistatymą apie atgavimą Lietuvos sienų sulyg padarytosios sutarties pirmiau su Vokietija ir paskui tarpe Lietuvos ir Rusijos liepos 12 d., 1920 m., ir šitą savo nusistatymą imasi visuomet akcentuoti musų spaudoje ir visuomet kovoti iki tas bus atsiekta.

16. Dėl neteisėto Aliantų išsprendimo Vilniaus klausimo išnešta sekanti rezoliucija:

Vilniaus protesto rezoliucija

Lietuvos laikraštinių VI suvažiavimas, laikytas balandžio 7 ir 8 dd. 1923, Brooklyn, N. Y., apsvarstęs Ambasadorių Tarybos išsprendimą Vilniaus klausimo ir atidavimą jo lenkam, randa jį visiškai vienpusišku ir neteisingu aktu, laužiančiu Versailles traktatą ir neigiančiu Lietuvos suverenitetą. Todėl vardan daugelio tukstančių Amerikos lietuvių savo skaitytojų, daugybės jų Amerikos piliečių, šis suvažiavimas reiškia griežtą protestą prieš šitą Tarybos aktą ir įteikia šitą protestą Santarvei ir Talkinems Valstybėms.

Taipgi nutarta šitą protestą įteikti Suv. Valstijų Prezidentui Hardingui ir Valstijos Sekretoriui Hughes ir spaudai.

Šį protestą suvažiavimas nutarė pasiųsti kablegramu, ir ten pat tam reikalui sudėta \$17 aukų. Taipgi nutarta pasiųsti pasveikinimą ir padaršinimą Klaipečiams, akivaizdoje kilančių naujų neramumų iš priešų pusės Klaipečoje, ką laikraštinių suvažiavimo laiku patyrė.

Suvažiavimo pirmininkas V. J. Šliakys, turėdamas grįžti į Bostoną, apeleido posėdį 4:30 v. po pietų, pavesdamas suvažiavimo vedimą baigti savo pagelbininkui A. B. Strimaičiui.

17. Jaunuomenės švietimo ir organizavimo reikale — suvažiavimas nutarė užgirt Sandaros Seime priimtą nutarimą, kuris buvo sekantis: Steigimas vakarinių mokyklų mokymui rašybos ir Lietuvos istorijos, ir tt.

18. Kultūros klausimais pareikšta pageidavimas, kad Tėv. Mylėtojų Draugija aprėptų prieš save visą kultūros darbą, šelpimą moksleivių, ir tt., ir kad laikraštinių ir bendradarbių tai viską remtų. Taipgi padatyta atsikreipimas į TMD. Centro Valdybą, kad ji aktyviai tuose reikaluose darbuotųsi.

19. Išgavimui teisės S. Valst. mokyklose įvesti lietuvių kalbos ir rašybos pamokas lietuviams — išreikšta pageidavimas kad tuo reikalu pasirūpintų Sandaros Centras ir per savo kuopas ragintų paskirų kolonijų lietuvius daryti atatinamus žygius vietose į mokyklų tarybas.

20. Užgirta sumanymas steigimo paskirose kolonijose lietuviškų knygynų ir platinimas spaudos, ir kad tuo užsiimtų T. M. D. gaudama laikraštinių ir bendradarbių paramos.

21. Suvažiavimas išnešė pageidavimą, kad būtų rengiama Lietuvių Meno Parodos, kur tik galima.

22. — Sveikatos klausimas visuomenėje — laikraščiai agituos už tai.

23. Imigracijos klausime — suvažiavimas išreiškia pageidavimą, kad laivakorčių agentūros rupintųsi ateivių ir išėivių reikalais, ir kad stengtųsi nuviesiti spaudoje keleivių reikalus ir nelaimingus atsitikimus. Patariama agentams sutverti organizaciją užžiurėjimui imigrantų ir emigrantų reikalų.

Taipgi patarta, kad būtų su-

startinta su Lietuvoj esančia tam tikra Lietuvos Imigracijos ir Susiartinimo Draugija.

24. Priimta sekančios rezoliucijos patiektos A. Ivaškevičiaus:

a) Laikraštinių VI-tas suvažiavimas vienbalsiai nutaria remti Lietuvos Šaulių Sąjungą ir ginti jos idealus.

b) Laikraštinių suvažiavimas vienbalsiai nutaria remti visomis išgalėmis Vyriausį Mažosios Lietuvos Gelbėjimo Komitetą ir remis visus Maž. Lietuvos lietuvius, kurie nedaleis lenkamams ir kitiems musų priešams apsigyventi Klaipečos krašte.

c) Laikraštinių suvažiavimas remis Lietuvos kariuomenę per Krašto Apsaugos Ministeriją.

d) Laikraštinių suvažiavimas vienbalsiai nutaria remti pilną blaivybę Amerikoje ir Lietuvoje.

25. Atsinešimas į Lietuvos Atstovybę Washingtone: Priimta sekanti rezoliucija:

Dėlei Lietuvos Atstovybės

Suvažiavimas apsvarstė ikšiolei vedamą Lietuvos Atstovybės Washingtone darbuotę čionai Amerikoje, randa ją visai neat-sakančia Amerikos Lietuvių idealui, bet demoralizuojančia musų visuomenę, nes Lietuvos Atstovybė ikšiolei darbuoti daugiausia tiktai krikščionių demokratų partijai, o mažiau Lietuvos Valstybės naudai. Todėl suvažiavimas reikalauja, kad Lietuvos valdžia reformuotų sąstatą Atstovybės Amerikoje.

26. Sekantis suvažiavimas — laikas ir vieta bus paskirta pagal redaktorių-rašytojų organizacijos nuosprendį.

27. — Organizacijos vardą p. rinks įstatų komisija.

28. Tvėrimas Amerikoje Lietuvos Kraštams Vaduoti komitetų šio suvažiavimo užgirta.

Suvažiavimas užsibaigė 6 val. vakare, balandžio 8 d.

K. S. Karpavičius, sekr.

Laiškų suvažiavimas gavo iš sekančių visų tų laikraščių bendradarbių, kurie suvažiavime negalėjo dalyvauti:

J. J. Nienius (telegramas) iš Wilkes Barre, Pa.; laikai su įvairiais patarimais: V. Bernotas, Utica, N. Y.; Dr. A. L. Graičunas, Chicago, Ill.; J. Stelmokas, Binghamton, N. Y.; A. A. Žalpsys, So. Omaha, Neb.; D. Diskevičius, Torrington, Conn.; K. Adomaitis, Baltimore, Md.; A. A. Tulys, Gary, Ind.

Laiškai su sveikinimais: J. V. Žilinskas, So. Boston, Mass.; V. Radzvilas, Detroit, Mich.; P. J. Lalas, Amsterdam, N. Y.; Ch. S. Urbonas, Grand Rapids, Mich.; A. Daniunas, Herkimer, N. Y.; A. Šablinskas, Worcester, Mass.; Wm. B. Frank, Spokane, Wash.; P. Kapickas, Brockton, Mass.; P. Binkis, Greenport, N. Y.; P. Jaras, Baltimore, Md.; P. Stonis, Laconia, N. H.; M. Orintukė, Scranton, Pa.; J. Baltaitis, So. Fork, Pa.; V. Vitukinas, N. Britain, Conn.; A. Kurelaitis, Baltimore, Md.

KLAIPEČOS SUKILIMO PAVEIKSLAI

Lietuvos Šaulių atstovas A. Žemaitis, rodys krutamam paveikslus šiose kolonijose:

Geg. 4 d., New Britain, 5d., Torrington, 6 d., Waterbury, 7 d. Union City, 8 d., Ansonia, 9 d., New Haven, 10 d. Bridgeport, 12 ir 13 dd. Philadelphia, Pa. 14, Trenton, N. J. 15, Paterson, N. J. 16, Newark, N. J. 17, Paterson, N. J.

KIEKVIENAS SUSIPRA-
TĖS LIETUVIS PRIKLAUSO
PRIE A. L. T. SANDAROS.

Kaune nebudami, negalime nusvert ant kiek ten tu trikalybiu iskabyra, ir kiek jos Lietuvas blydes doro. Zinoma, kad Europos kaikiuriose salyse, ir ypatinai Rusijoje, buvo isgyvenus mada vartoti iskabos keliose kalbose, tas yra uzsilike ir Lietuvoje — tai isisaknemes paproty, ir su juom tik problematis- cia gal buty galima apsidirbti. Cia protestai nieko negelbes, o tik daugias blydes gali padaryti, — ta ir "Keleivis" turety zinoti! Ta dalyka gali isdilyti sumaniai — sistematingas ap- linkybiu sutvarkymas.

"14. Ties Seimo Rumais Kau- ne riogso lenku vienuolynas, pilnas lenkisku davatku ir kunigu. Lietuvos valdzia aprupina ta klerikalu lizda netikta maistu ir pastoge, bet ir algas jiems moka is valstybes izdo. "S." ne- gali apie tai nezinti, nes apie tai kalbejo paciu sandarieciu su- sirinkime kap. Natkevičius. O betgi ji prieš tai neprotes tuoja. Kodėl?"

Sandarieciu susirinkime kap. Natkevičius apie tai kalbejo; jis yra zums artimas Lietuvoj par- tijos zmogus, ir kuomet jis cia buvo tai jis buvo vienas is musu. Reikia sakyti, kuomet kap. Nat- kevičius kalba, tai jis zino ka sa- ko; per kpt. Natkevičiu Sanda- riečiai ir protestavo prieš musu klerikaliskos valdzios leidima Lietuvoje polskiem vienuolynam veistis. Tas buvo pakartota visoj Amerikoje, ir dabar, sulyg pro- gos, musu spauda ir kalbejojai protestuoja.

Reikia jums zinoti, kad viskas ant kart neatliekama — viskam yra savo eile!...

"15. "Keleivis" surudijusio cento lenkams nera davęs, gero zodio Zeligovskio kompanijai nera taręs, tečiaus ant mus loja ir loja. Kodėl?"

Tegul i siuos klausimus tauti- ninku organas atsako. Ir tegul tie "patriotai" pasiaiskina, ko- del jie nevaizuoja kariauti su tikrais lenkais, kurie turi uz- griebe Vilniu ir puse Suvalkijos, o tiktai plaka liezuviais prieš lenku laikrastruka So. Bostone?" "Sandara" ne "loja" ir ne "lo- ja," ji tik atsako ant "Keleivio" neteisingai skleidziamu melu i zmones.

Kada gi "Keleivis" yra laik- rastis, ir kada gi jį skaito dalis Lietuvoje; kada gi tie zmones yra ne "Keleivio" savastis, bet dalis tautos, tai mes ir turėjome pasakyti "Keleiviu", kad jis ne- gerai padarė susidedamas su lenkais. Viena, kaip sakem, pasi- rodė, kad "Keleivis" nesilaiko nei jokių idėjų, nei gi abelnai sa- žiniškai elgiasi. "Keleivis" skai- tosi neva — socialdemokratu, ir paprastai smerkia lietuviskus klerikalus, bet lenkisku klerika- ly jis nesibijo, ir dar visai su jais susidraugauja. Jei taip, tai žmoguje kyla klausimas: "Kur tų žmonių yra žingsniams ga- kas?" — ar yra tokis dalykas, kurio jis pasidrovėtu atlikti? Ar "Keleivio" skaitytojams negre- sia kokis pavojus, kaipo lietu- viams? Tai vienas blogumas. Gi antras, tai ta polska gazeta varo antilietuviška propagandą; "Ke- leivis," jei buty kuom jis statos, tai turėtu tuos melus kritiskai atremti, bet dabar jo uodega prisėsta, ir jis jiems nieko nega- li sakyti. Kuomet mes "Kelei- viui" tai pastebėjome, tai jis i mus atriso maišą nesamonių. Tik jau gi "Keleivis" lai nema- no, kad jis gali visai sauvaiiau- ti, o visi jam turi žemai nusi- lenkti. Jei jis nebijo lenku-kle- rikalu, lai jis nesibijo ka ir mes apie tai pasakėme. — Gal tas mums nemalonai atrodo! — "Sandara" ir Sandariečiai už mažmozius nesivijo.

Reikia žinoti, kad lenkai jau daug — pakaktinai! — sudė musų žmonių — mokslinčių, val- stybės vyrų, rašėjų, poetų, bei

politikų. Ar stebėtina, kad ak- yvaizdoje to visko net ir pakantri lietuviuo širdis užverda krauju, ir klausia: ar bus kada nors tam visam galas? Ar tam tik pasau- lyje lietuviai tik ir gyvena, kad tik lenkams parsidavus vergau- ti? Ar gi mums ir musų laikra- čiams amžinai yra lemta nepasi- luosuoti nuo lenkizmo raugo? Ar gi jau plačiau pasauelyje nėra tokios vietelės, kur mes ir musų spauda—laikraštija — ta viena- tinė viltis šviesesnės Lietuvoje ateities — negali buti liuosa nuo lenkiškų pinškių?

Štai kodėl mes ir darome "Ke- leiviu" patėmyjimus, o ne iš ko- kio tai "pavydo", kaip mums no- rite prikišti.

Jei jus, žmonės, to viso nema- tot ir nejučiate — tai veltui su jumis turėti reikalus!

Su lenkais mes nevaizuoame kariauti, nes ten oficialės karės nėra. Tokiuose klausimuose mes elgiames pagal reikalo...

Jus čia mums pastatėt daug "klausimų." Iš tos medžiagos tik gal išėitu pora siokių-tokių klausi- mų. Visi tie "klausimai," taip kaip jie yra, tik kompromituoja jus pačius savo kvailu turiniu; jie yra niekuom nepamatuoti. Jusų paliktų spragoj, — klau- siant aštuntam klausimui, — mes ant juoko idėjome "klausim- mą," tokios pačios vertės, kaip jusų tie visi klausimai.

Sakydami jus, kad jei Sanda- riečiai ka sako prieš jus už "uniją", tai lai protestuoja ir prieš Purickį su gospadine, ir Lietuvoj lenkišką šnipą, jus prisi- lyginatė save prie jų: jei jus protestuojate prieš mus, tai pro- testuokite ir prieš anuos; jie ir- gi Lietuvai taip negeri, kaip mes. Mes taip ant "klausimų" neatsakėm, tik parodėm kaip ant jų tiktų atsakyti.

Bet jus sakote, kad jus apie tai daugiau "nekalbėsite" — ir tikrai nekalbėsite? — tai ir ge- rai padarysite!...

"Lenkas gimė, lenkas ir..." Mes turime daug reikalų ir be jusų!... Balsas iš Minios.

JUOKAI.

Ant farmos.

Farmerys:— Klausyk, Jonai, ar išmelžei visas karves?

Jonas:— Taip, tik palikau vieną amerikonišką.

Farmerys:— Tai kurią tu va- dinį amerikonišką?

Jonas:— Nagi ta, kuri bergž- dzia.

Nors "Keleivio" red. Michel- kevičius - Michelsonas skelbėsi esąs socialistas, bet jei Marksas atsikeltų, tai Michelsonas pir- mas gautų daugiausiai nagaikų už jo idėjos "vykdymą."

PATYS MUŠAS, PATYS RĖKIA.

Lietuvos klerikalai skaitluje 36 neteisėtai išsirinko "prezi- dentą" Stulginskį. Tas klerikalų išrinktas "prezidentas" dabar išvaikė Lietuvos Seimą. Reiškia, patys klerikalai jį išrinko ir jie sykiu su juom yra kaltininkai Seimo išvaikymo, vienok sako, kad tai bedieviai kalti. Reiškia patys klerikalai mušas ir patys rėkia. Girkalniškis.

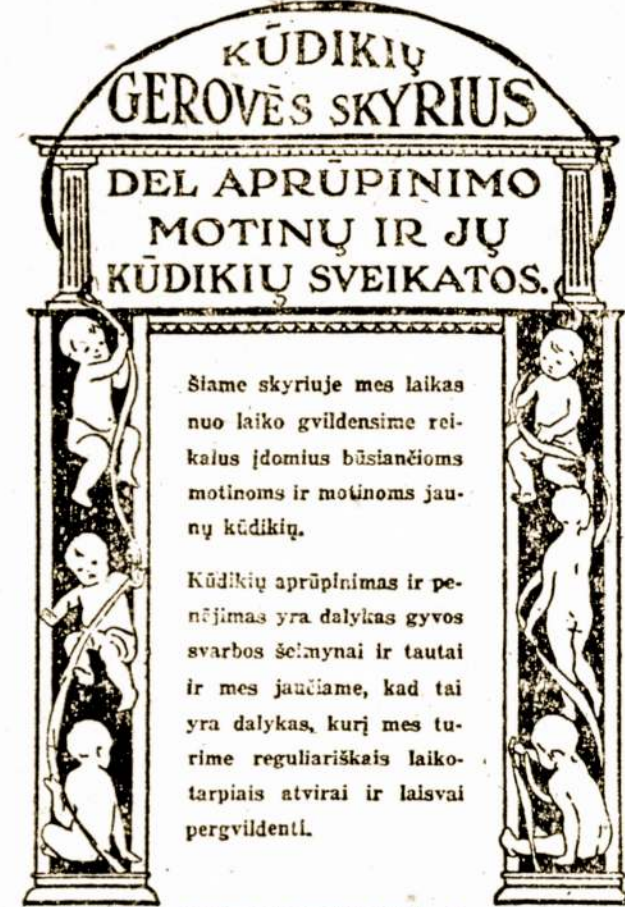
*GERAI, KAD NEMIEGOJO.

"Darbininkas", aprašydamas Bostono lietuvių bažnyčios gais- rą, tarp kitko sako: "Tuom lai- ku, kada gaisras kilo, klebonas Urbonavičius su žemaičiu kalbė- josi viename kambaryje, kuni- gas Mockus su savo giminaite kitame kambaryje, ir kun. Moc- kus su giminaite pamatė; kad bažnyčioje gaisras."

Reiškia, gerai, kad jiedu ne- miegojo, nes jei ne jiedu, tai bažnyčios butų nelikę.

Jokia bažnyčioje nėra neklai- dinga; jokia tikėjimas nėra ne- klaidingas; jokia knyga nėra neklaidinga. — James Freeman Clark.

Manęs negali išganyti religi- ja, kuria aš nepasitikiu ir meldi- mas, kuriuo aš šlykščiuosi. — Locke.

STRAIPSNIS I.

MOTINYSTĖS ATSAKOMYBĖ.

Tukstančiai kūdikiai kasmet miršta nuo apleidimo. Jie šiandien galėtų buti gyvi — sveiki ir linksmi — jei jais būtų buvę tinkamai rūpinasi. Kas kaltas? Suprantama, kad ne kūdikis. Taigi atsakomybė priklauso tiems, kurių pareiga yra žiūrėti, kad viskas kas galima būtų buvę padaryta — pirma lygiai kaip ir paskui gimimo — kad apsaugojus kūdikio sveikatą ir gyvybę.

Paprastai motina yra kaltinama už netinkamą kūdikio priežiūrą. Kai- kada ji užsielno šios kritikos, bet dau- gelį sykių ir ne. Tėvas daugely atvėjų yra lygiai kaltas, o kai-kada jis tik vienas ir tėra kaltas už kūdikio ap- leidimą, arba ir mirtį. Bet nepasiky- te kas kaltas — vistiek kūdikis turi nukentėti. Ar ta gali skaityti teisingu apsiėjimu su kūdikiu? Žinoma, ne. Todėl dėl žmonijos labo bukite žmo- niški ir duokite savo kūdikiui teisin- gą progą gyventi, buti sveiku ir link- smu, kad galėtų vėliau netik pats sa- vimi pasirūpinti, bet apmąstyti gali but ir tėvų ir motina. Atminkite, kad jusų kūdikis nieko negalėjo sakyti nei už, nei prieš atėjimą į šį pasaulį — jus jį čionai įvedėte — taigi duokite jam dabar progos.

APRUPINIMAS MOTINOS.

Gyvybės, sveikata ir sveikas kūdi- kio išsiavystymas priklauso daugumoj nuo sveikatos ir apsaugojimo moti- nos. Motina gali pažeisti kūdikį, kurį ji nešioja lygiai pirm devynių mėne- sių prieš gimymą kaip ir devynius mėnesius po. Kūdikio išgyvenimo progą priklauso nuo šeimynos uždar- bių, tėvų sveikatos ir teisingo gyveni- mo, apsaugojimo nėščios motinos nuo persidirbimo, nedapenėjimo, ir rupe- šių, nuo motinos gero priežiūrėjimo laike nėštumo ir gimdymo, pasilsėji- mo, palaikymo penėjimo iš krūtų, ir supratlyvos motiniškos priežiūros na- muose.

Daugiau pusės tų kūdikių, kurie miršta pirmame mete savo amžiaus, miršta iš priežasties sąlygų, kurios esti pas motinas. 1916 metais surašy- me daugiau kaip 70 nuošimčių Sovie- nytų Valstijų gyventojų, buvo dau- giau kaip 75,000 mirčių kūdikių jau- nesnių nei vienas mėnuo (jie sudarė 45.9 nuošimtį visų kūdikių mirčių). Didžiama šitų kūdikių buvo tokie, ku- rie gimė silpni dėlei ligų ar sužeidi- mų. Nekurie iš jų mirė dėlto, kad mo- tinos nežinojo kaip apsaugoti savo krūtų piensą arba nesuprato svarbos penėjimo krutimis. Šitie kūdikiai bu- vo bereikalinga auka ignorancijai ir blogoms gyvenimo sąlygoms.

Motinos apsaugojimas nebegalimas išvengti. Aikvojimas gyvasčių prie gimdymo turi buti sustabdytas, nes kiekvienas naujagimis yra netik bu- siantis pliletis, bet tos pačios sąlygos kurios numarina pusę mirstančių kū- dikių kasmet, gadina sveikatai ir gy-

vybei tų, kurie išlieka gyvi. Ir reikia kreipti domę ne į tuos, kurie jau mi- rė, bet į tuos, kurie gyvena.

Tukstančiai ir tukstančiai kūdikių reikalauja ypatingos globos metuose tarp keturių ir šesiolikos. Jiems ypač reikalinga valgių, kurie maistingi. Jie reikalauja maisto, kuris padarys juos stipriais ir vikriais, kad stembus prieš ligas. Tėvams tokių kūdikių yra stipriai rekomenduojamas Borden's Eagle Brand Pienas. Budamas puik- kiausiu pienu sumaišytu su geriausiu cukrumi moksliskai, jis pagelbsti ne- dapenėtiems kūdikiams greitai atsi- gauti ir augti svaryn, kas reikalinga sveikatai ir stiprybei. Visiems tėvams yra tikras sutaupymas prižiūrėti, kad jų vaikai būtų tinkamai subudavoti, kad galėtų nebijoti ligų, nes yra daug pigiau išlaikyti vaiką sveiku negu jį paskui gydyti. Šitokiems vaikams yra rekomenduojama duoti du šaukštų Eagle Pieno atmiežto trimis ketvirta- daliais pudelio ledlo šalt vandens. Gali jiems tą duoti arba rytais arba po pietų tarp valgių sugerti. Senesni vaikai labiau myli jį su ginger ale, vaiznių sunkomis, arba suplaktu kiau- šiniu dėl skonio.

Skaityk šituos straipsnius kas sa- vaičė atydziai ir pasidėk juos ateičiai.

STRAIPSNIS II.

MOTINŲ MIRTINGUMAS.

Retai kas iš musų tikrai įsivaiz- duoja kaip kūdikių gimdymas yra pa- vojingas gyvybei. 1916 metais mes netekome Amerikoje mažiausia 16, 000 motinų nuo priežastų, surišų su kūdikių gimdymu, ir beveik viso to galima buvo išvengti. Gimdymo kar- štinė yra dažniausia mirties priežas- tis, o ji paprasčiausia pameia iš už- kretimo nuo pribuvėjų ar patarnau- tojų rankų motinos žaizdų.

Is 150 atveju gimdymo viena mo- tina netenka gyvybės; vienas kūdikis iš kiekvienų dvidešimtis gimusių neiš- gyvena nei šėių sąvaicių. O mirtis apkausose buvo vienas vyras iš pen- kiodesimtis aktyviai dalyvavusių.

PIRM ATESIANT KŪDIKIUI.

Pirm, negu kūdikis ateis yra neat- butinai kiekvienai motinai sekančių dalykų:

- 1. Pasitarimas su gerai išlavintu gydytoju; pilnas kuno išegaminavi- mas, imant ir pilvo išmieravimą ir dažną analizą šlapumo.
- 2. Maistingas valgis su ganėtinai pienu.
- 3. Neregulavimas perdidelio augi- mo svaryn, dažnai pasisveriant ir su- mažinant krakmolo ir cukraus dalį valgiuose.
- 4. Užtektinai skystimų, kaip pienu ir vandens.
- 5. Neregulavimas vidurių užkietė- jimo, jei galima vienu maistu, be gy- dulių.
- 6. Kasdien reikia maudytis, kad pra- kaitavimas gerai eitu.
- 7. Priežiūra dantų.
- 8. Užtektinai pailsio ir miego.
- 9. Dirbti reikia nepervirš ir mank- tintis be nuovargio.
- 10. Reikia nešioti tinkamas drapa- nas ir tinkamai atsilseti.
- 11. Kasdien pavakšioti ore ir ge- rai išvedinti miegrumius.

ISLAVINTA PRIEŽIURA LAIKE GIMDYMO.

Išlavinta priežiūra reikalinga ge- ram gimdymui reikalauja ypatingo mokinimo ir yra atskira chirurgijos dalis. Geriausias chirurgas nėra per- geras, jei žmogus kenčia nuo nulaū- tos kojos ar apendicito. Gabus veteri- naras yra pakviečiamas susirgus brangiai galvijų veislei. Taigi, ar gy- vybė ir busiantis sveikata motinos ir vaiko neužsielno geriausios gydyto- jo ir slaugytojos priežiūros, kurią tik galima gauti?

Toms motinoms, kurios turi kūdi- kių, bet negali jų krutimis penėti, yra stipriai rekomenduojamas vartoti Borden's Eagle Pieną dėl bonkutės. Tai yra puikiausias pienas ir grynia- sias cukrus moksliskai sumaišytas ir prirengtas. Borden's Eagle Pienas yra maistas, kuris padudavoja stip- rias kojas ir sveikus kunus. Jis kūdi- kį įgalina augti svaryn kas yra reika- linga dėl sveikatos ir normališkuo. Jis yra rekomenduojamas gydytoju per 65 metus dėl jo augstos kokybės. Motinos atres, kad ir normališki kū- dikiiai nuolatos augs ir stiprės su

Eagle Pienu. Jei nežinai, kaip vartoti Eagle Pieną, tai iškirpk kuponą pa- skelbimo, kuris telpa musų laikrašty, ir pasiusk jį The Borden Company, o ji tau prisiūs visai dykai pamokini- mų tavo kalboje kaip penėti tavo ku- dikis ir kitokios svarbios literatūros apie priežiūrą vaikų ir savęs.

Perskaityk kas savaitę šituos straip- sniuos ir pasidėk ateičiai.

KONSERVATORIJA

Lietuvių Muzikos Konservatorija pradėjo muzikos moks- lo semestrą iš 9 d. rugsėjo. Niekuomet nevėlu but Garcia, Masini ar Galli-Curci, jeigu pradėti mokslą rimtai ir pa- tvariai. Ateik ir pasirink tinkamą sau laiką ir mokykles.

Darbo žmogui yra gyvu reikalu mokyties dailės, nes šiu dienų darbas labai vienodas ir jis užsmaugia žmogaus min- tį, atbukina ją; tad menas paveiks daugiau ir dirksnius ir intelektualus netik atgaus savo pajiegas, bet dar stiprės.

Už 10 pirmųjų lekcijų dainavimo ar harmonijos—15 dol. Už 10 pirmųjų lekcijų piano, smuikos ar kito instrumen- to — 13 dol.

Adresas: 769 Broadway, South Boston, Mass.
Mikas Petrauskas, direktorius.

KELIAUKIME KARTU !!

Kas žadate keliauti į Lietuvą šia vasarą, keliaukite kartu! Gale gegužės, arba pradžioje birželio mėnesio, aš keliausiu aplankyti Lietuvos pirmą kartą į 32 metu. Su manim keliaus dik- tokas burelis musų vientaučių. Keliausime ge- riausiu laivu ir trumpiausiu keliu. Kuo daugiau tai linksmiau.

Ko didesnis burelis tuo linksmesnė bus mu- sų kelionė. Taigi jeigu rengiesi, parašyk mu- mis tuojaus laišką, mes prisiūsime blankas dėl pasporto ir visas informacijas kaslink kelionės. Parupinsiu pasportą, parupinsiu affidavitą su- grįšt atgal į Ameriką. Kas norite leist savo žmoną su vaikais, dabar turite geriausią progą, nes visą kelionę aš pats prižiūrėsiu pasažierus ir jų bagažus, taip, kad kelione bus smagi ir vi- su kuom aprupinta. Nelauk, rašyk tuojaus, laikas susirengt į kelionę. Nežiurint kur gy- veni, rašyk mums laišką, mes kuograziausiai jus išrengsime iš namų ir kartų keliausime Lie- tuvos aplankyti.

Kas nori parsivešt gimines savo iš Lietuvos, visus kviečiam kreiptis pas mus, gausit visas informacijas. Mes turėdami savo atstovą Kau- ne, kuris geriausiai patarnauja iškeliaujan- tiems iš Lietuvos. Pinigus siunčiamie į Lietuvą LITAIŠ ir DOLERIAIS saugiausiai ir geriau- siu budu. Kviečiame kreiptis pas mus.

M. Paltanavičia,

15 Millbury Street, Worcester, Mass.

EXTRA! Puiki Proga!

Kadangi šis Balandžio mėnuo yra SANDAROS Agitacijos Mėnuo, tai kaip Sandariečiams taip ir "Sandaros" Skaityto- jams šiame mėnesyje kiekvienam duosime šias knygas už pusę kainos.

LIETUVOS ĮSTATYMAI.

Didelė 1030 puslapių knyga su aparais kaina \$3.00. Šiame mėnesyje kiekvienam atiduosime už \$1.50.

ZMOGANS PAREIGOS

Didelė knyga, 245 puslapių, kaina \$1.00; atiduosime už 50c.

Svetimoje Padangėje Pasaulio Verpetuose

Didelė 7X10, eilių knyga, 200 puslapių, kaina \$2.00; atidu- sime už \$1.00.

AIDŲ AIDUŽIAI

Čausto Kiršos eilių knyga, su gražiais viršeliais, didelio for- mato, 110 puslapių, kaina 50c., atiduosime už 25c.

KLAIPĖDOS ALBUMAS.

10 Klaipėdos Krašto paveikslų atviručių formoje sudėtos vienoje knygelėje, kaina 50c. Šiame mėnesyje atiduosime už 25c.

Tad kuris prisiūs \$3.50, tas gaus šiuos ketis knygas. Ka- dangi jų nedaug turime, tai pasiskubinkite užsisakyti. Kas nenori visas, gali pasirinkti bile vieną.

SANDARA

327 E St., So. Boston, Mass.

Lietuviai Amerikoje

WATERBURY, CONN.

Kaip mes žengėme pirmyn.

Priklausant man per penkerius metus prie L.D.D. "Varpo" ir veikiant kiek aplinkybės kada leido, rodėsi, kad tada mūsų visų vienintėlis tikslas buvo dirbti tautos ir tėvynės labui, kelti brolius iš letargo miego. Mes statydavom veikalus scenon su tikslu, idant supažindinti liaudį su neįlaimingos mūsų tautos garbinga praeitimi, parodyti, kad mes turėjome žmonių, kurie visa širdžia buvo atsidavę dirbti vien Tėvynės gerui, daugumas, net nesigalėję nū savo gyvasties, bytik išgelbėti Tėvynę nuo priešo. Taipgi stengėmės parodyti, kad mes turėjome ir išgamų, kurie viliojantais siekliais godžiai siurbė mūsų tautos kraują. Nevienas, pamatęs tai, pasipiktino iš išgamų judošiškų darbų ir tame užvirė kraujas atkeršyti tiems išgamoms už padarytas prabočiams skriaudas. Nevienam gal suplakė smarkiau širdis matant, kaip vieni žmonės yra atsidavę dirbti vien kitų gerovei, visuomenės labui, nors sunkiausiose gyvenimo aplinkybėse, prie didžiausių persekiojimų randa galimybę siekti savo uždavinio. Nekartą buna šmeižiamai ir persekiojami tų, kuriems jie visa širdžia trokšta laimės. Bet jie ant tokių nepyksta, savo darbų neišsizada, žinodami, kad jie iš nežinystės tai daro. Ir nevienam gal emė šnabzdėti sąžinė: kodėl aš toks saumylis, kodėl aš toks netikęs žmonijos narys, kodėl aš niekam nenoriu padaryti gero, net nū savo tėvynėi?

Mes po tokių perstatymų, neatsižvelgdami į savo nuovargį darbą, už kurį jokio užmokesčio negaudavom, jausdavomės smagų atlikę šį-tą gero. Uždirbtus ir atlikusius pinigus paaukuodavom kulturingiems ir lietuviams remti priderantiems tikslams. Buvome pirkę L. L. P. Boną už \$50.00, buvoine užsidėję mėnesinę mokesčių į Am. Liet. Centrali Komitetą nukentėjusiems nuo karės šelpti, buvome paaukėję \$25.00 išleidimui Šerno raštų. Ir taip dirbant nematei savo energijos galo. Rodos tau iš krutinės veržėsi balsas sušukti: broliai, kurie gyvenate tėvynėje! nenusiminkite kringiausiasioje savo gyvenimo valandoje, bet turėkite tvirtą viltį įžengtį į laimingesnę ateitį! Mes išsisklaidė po pasaulį skubėjom jums pagelbon statyti ant griuvėsių mūsų Tėvynės gražių sodybu, Nepriklausomos valstybės gyvenimo ūmą. Mes žinome jusų sunkią finansinę padėtį, tad kiek galime, tiek skoliname jums pirkdami bonus, idant tuomi galėtume geriau sutvarkyti valstybinį aparatą ir aprūpinti kariuomenę, kuri taip narsiai kovoja balta ereliu sparnu, kuris drasko mūsų tėvynės kuną. Mes jusų neišsizadame ir nepykstame, jeigu jus išsirinkote prie valdžios vairo sau nenaudingą ir mums nemylimą žmogų, jus tai padarėte per savo nežinojimą. Todėl mes remiame spaudą, kad pagelbėti jums nusiimtą tą juodą tamsybę uždangą ir sužinot. Ir, rodos, tas balsas skrido į Tėvynę, žadino brolių širdis, stipri no karžygių dvasią ir švito Lietuvos padangę. Mes tada taipgi turėjome spaudos komisiją, kuri vaizdžiai nupiešdavo mūsų darbų siekius, ir atydziai sekdamo spaudą, o jeigu kokis išgama išdrįsdavo užmesti nors šešėlio dėmę ant mūsų patrijotinių jausmų, tai tuo gaudavo tinkamą atsakymą.

Laikui bėgant viskas kitaip persikeitė, visi mūsų gabesni na-

riai, apšinkybių sutikti, išsiskirstė, p. K. J. Paulauskas užėmė garbingą administratoriaus vietą, a. a. J. Aidukonis mirė, A. Aidukonis grįžo tėvynėn ir stoji grynėju eilėna, J. Rimkevičius taipgi grįžo tėvynėn ir stoji prie valstybinio darbo, A. Osteika ir J. Lukas apsigyveno New Britain'e — ir taip likę keletas narių susidėjo su "Aušra" (kuria ir tas pats kilimas buvo patikėtas) kas įvyko gegužės 28 d. 1922 m. po nauju vardu "Rytas." Po susivienijimo šių dviejų draugijų jau mūsų darbų siekliai virto kitokiais. Tiesa perėta sezoną buvo surengti keturi vakarai, perstatant "Laimės Jieškotojai," "Motinos Širdis," "Užkerėtas Jackus," "Jaunystės Karštis" ir "Alkani žmonės." Bet kokią naudą jie atnešė kultūros atžvilgiu? Jei mes teatrą vadinam kultūros siekiniu — iš geriausių veikalų ir geriausia sulošta buvo "Laimės Jieškotojai." Paskiausias perstatymas buvo "Alkani žmonės," kuris, kiek girdėti, publikai nepatiko. Nors aną vakarą vienas draugas išdidžiai pasakė, kad žmonės tą perstatymą peikė už tai, kad jie kvaili, nesupranta minties. Ir da papasakoja tokį prilyginimą, kad šiaučius negali kritikuoti piešėjo už tai, kad jis yra šiaučius. Taip, publika negali kritikuoti teatro. Ir, sako, jeigu kritikuotų man tą veikalą, tas ir tas advokatas Lukošius, ar tas ir tas daktaras Supranas, tai aš tikėčiau. Ištikro, jei taip kalbėtų kokis Dievo apleistas tamsunėlis, tai pamislūtum: atleisk jam, Viešpatie, nes nežino, ką kalba, bet kada kalba žmogus šiek tiek apsisatęs ir visuomenės veikėjas, tai negalima iškešti nepaaiškinus, kad teatrą pažint nereikia teisių, nū medicinos žinovu, gali bile vienas šiek tiek pasimokinęs, plačiau apsisikaitęs žmogus. Ir kad daugumas daktarų ir advokatų taip gali but prasti dramaturgai ir teatrų kritikai, kaip tas šiaučius piešimo. Bet aš labai užtikrinu, kad tas daktaras ir advokatas but matęs tą veikalą ir girdėjęs jį taip kalbant, sakyktų: tamsta, dar permažai kiauilių ganei, jei taip kalbi.

Tiesa iš finansiško atžvilgio draugija pakilo, nes nuo kiekvieno perstatymo likdavo apie \$40.00 pelno, o nuo pastarojo net \$96.00, todėl kad už programus buvo surinkta apie \$66.00, o bilietai buvo 50c. ypatai. Tad perėta susirinkimą paaiškinus Lietuvių Moterų Globos Komiteto vietinių skyriaus tikslą, su pasitikėjimu buvo įnešta paaukuoti tam labdariniam ir kultūriniam tikslui nors \$10.00, bet kur tau mūsų "idealistai" duos! Kai kurie net draugijos pražūtį išpranašavo paaukuojant keletą dolerių Lietuvos kudikių apšvietai. Kiti užslėpdami tą begėdiškumą išsitarė: "mes surengsim kokį balių ir uždirbtus pinigus atiduosim joms." Bet rengimui baltaus jokis nutarimas nebuvo padarytas.

Toliaus, jau mūsų spaudos komisija neprašo taip gražiai, lietuviystei ir patiems naudingus mūsų darbų siekius. Vien kas protokolas buvo perstatytas, priimtas be pataisymo ar su pataisymu, raportai išduoti ir tt. Arba iš lošimų, kad tas ir tas teatras buvo geras, gerai suloštas, ir tas ir tas gerai lošė. O perėta susirinkimą raportuoja draugijai su kurtumu širdies, kad redaktorius jo korespondencijas ilgai laikraštėje nepatalpino, o paskutinės visai netalpinęs, iš ko, vyras, labai užsigavęs ir jau daugiau nerašes. Štai

tuo pakyla kitas ir kalba, kad rašyt laišką redaktoriumi, ir klausiti, dėlko jis mūsų korespondencijų nonor talpinti, mes ir "Sandarą" draugijos vardu užsiprenumeravom. Gi kaltinti juos už tai būtų nesąžininga, nes jie, vyručiai, yra verti didelio pasigailėjimo. Mat, jie negali įsivaizdinti, kad tokios korespondencijos nėra niekam įdomios, interesingos, apart jų pačių, o talpinti tai, kas jiems patiems yra žinoma, būtų tik teršimas brangios vietos laikraštėje. Gyrimas lošėjo nėra niekas kitas, kaip tik teikimas komplimento. Gerai, jeigu pataikei su komplimentu protinesnei ypatai, tai nieko nekenks, bet jeigu pataikei kokiam silpnapročiui, tai jau sudiev, nes jis nesijausdamas save gerai atlikusiu to ar kitos užduoties, kadangi jis nėra tame jokio specialio patyrimo turėjęs, o gavęs pagyrimą, ima net savo šešėlio baidytis. Mes, lietuviai, turime labai daug žmonių, kurie liko tuščių komplimentų pagadinti. Butų naudingiau, kad rastųsi kompetentiškas žmogus, kuris pilnai pažindamas sceną galėtų mūsų pionierių lošėjus sveikai pakritikuoti, nurodant visus trukumus.

Butų labai geistina, kad mūsų vyručiai, vietoj tuščių pasikalbėjimų, pašvęstų daugiau laiko skaitymui įvairių naudingų kny-

gų, bei visų sriovių laikraščių, iš ko įgautų platesnę pasauliavagą, atsikratytų fanatizmo ir liktų savistoviais, tada jiems būtų lengviau suprasti ir teatro minties gerumą, naudingumą, ir at-rastų kelią prie laimingesnės ateities. J. P. Kronkaičiūtė.

C. BROOKLYN, N. Y.

"Pasiutusio klerikalo" keiksmų nieks nepaiso. Surinkta tik \$9. Kaip tik lenkų agentas Gabyrys atvyko į Ameriką su kokia slapta klerikaliska misija, tuo "pasiutusis klerikalas" (kun. Bumša) leidosi su keiksmais ant "bedievių" ir gaudydams \$\$\$\$ klerikalų politikai. Taip, balandžio 24 d. su tais savo keiksmais, atsilankė ir mūsų kolionitai, virš metų atgal joje. Bet, ant jų nelaimės, jau žmonės pradeda permatyti tą jų nešvarią politką ir neatkreipia atydos į jų keiksmus ir savo sunkiai uždirbtus centus nemėto. Jeigu klerikalams pasiseka iš žmonių išviloti pinigų sumos, tai tik per suktybę, o tiesioginiu budu, kada jie renka savai politikai, žmonės neduoda. Taip ir pas mus dabar buvo. Nors vargšas keikė "bedievius" susiriesdamas, ir prašė aukuoti nors po 50 dol. arba, jeigu negali po tiek, tai nors dienos uždarbį. Taipgi ir nereikalauti, kad būtų laikraščiuose aukos garsintos, o vien tik džiaugtis, kad šelpia katalikystė. Po tokių ku-

nigėlio "graudžių" verksmų ta šelmė publika, kuri susidėjo iš 26 asmenų, ima ir sumeta tėveliui net \$9! Ne iš gero liepia nereikalauti ir laikraščiuose aukų garsinti, juk tai gėda, visą laiką rėkiant, kad katalikų net 90% arba ir daugiau, o čia, kada renkamos aukos tai klerikaliniai politikai, taip stebėtina mažai surenkama. Gyrėsi, kad Chicagoje surinkta jau \$3000, bet gal ir ten tokios pasekmės, kaip ir pas mus, kad nematyti jų laikraščiuose pasigyrimo.

Kada bal. 7 d. mes buvom surengę prakalbas p. A. Ivaškevičiui, ir surinkom į Pol. Iždą \$46.60, tai stebėjomės, kad labai mažai, bet čia ponai klerikalai gavo vos \$9. Virš metų atgal taip pat lankėsi jų kolektorijos Bagdonas, tas irgi surinko \$13, kada biskų vėliau kalbėjo Natkevičius ir Žygelis, tad tapo surinkta \$225 su centais. Tadgi matom, gerbiemieji, kad klerikaliska politika jau smunka, ir mums, Sandariečiams, reik tik biskų dar daugiau energijos ir daugiau padirbėti demokratijos labui, o tas juodasai klerikalizmas tuojaus nukris nuo Lietuvos padangės.

Balandžio mėnuo mūsų kolionijoje šiuos metus pasižymėjo veikiau gal daugiau, negu bile metais, nes, kaip jau minėjau, 7 d. kalbėjo Ivaškevičius, 18 d. Šaulių atstovas A. Žemaitis rodė

Klaipėdos sukilėlių judamuo-sirinko pavėikslus, ir po kalbai surinko šauliams \$81.20. 21 d. TMD. 44 kp. buvo surengus prakalbas paminėti "Aušros" 40 m. sukaktuves, ir, antgalo, šios klerikalų Bumšinės nepasisekusios prakalbos. Sandarietis.

CHICAGO, ILL.

Iš pil. A. Ivaškevičiaus atsilankymo Chicagoje.

Chicago's klerikalai, su kun. Bumšu ir Česaičiu priešakyje, sužinoję, kad atvyksta Chicago pil. A. Ivaškevičius neseniai grįžęs iš Lietuvos, ir Kastantas Norkas, kurs pragyvenęs Lietuvoje apie trejus metus, ir kad tie vyrai yra liudininkai tų visų nuotikių, kurie per pastarąjį laiką nutiko Lietuvoje, ir gerai žinodami, kad tie vyrai nėra šalininkai arba sandarbininkai Lietuvos klerikalų, tai prieš jiems atvykstant Chicago musų klerikaliskasis purvynas pradėjo taškytis į visas šalis, nežiurint ar praeivis yra švariu švarku apsisaustęs, ar ne.

Svečiams atvykus Chicago, subatoje, bal. 14 d. Chicagočiai, kaip ir visada, parengė draugišką vakarėlį, į kurį atsilankė nemažas būrelis draugų ir pritarėjų. Vakarėlis buvo parengtas Vinco Juciaus valgykloje (restorane), kuris yra puošniausias Chicagoje. Vakarėlį atidarė Pol. Iždo pirm. S. Kodis, pakviesdamas seną veikėją Dr. Graičiuną Tost Mesteriu. Dr. Graičiunas gavęs (kaip Lietuvos Seimo narys) neliečiamybę, perstatinėjo vietinius kalbėtojus su introdukcijomis, pažymėdamas, katras kuom atsižymėjęs bei kovertas, (nežinia dėlko du iš senesniųjų veikėjų inteligentai, kurie visur ir visada kalba, šį sykį nekalbėjo?). Po Chicagočių pakviesta svetį p. Kastantą Norkų ir pabaigai pil. A. Ivaškevičių. Svečių kalbas nėra reikalo aprašinėti, kadangi šituodu vyru gan plačiai Amerikos visuomenėi žinomi. Aukų į Politinį Iždą surinkta 135 dol.

Sekandią dieną, tai yra bal. 15, surengtas masinis susirinkimas McKinley Park Auditorium. Masinis susirinkimas nenusisekė, neadau publikos atsilankė. Priežastis ta, kad tą pačią dieną, tuo pačiu laiku buvo perdaug prakalbų: kas vakaras buvo prakalbos net dviejose vietose, kas nuvargino publiką. Beto mūsų klerikalai tą dieną atidarė visus bažnytinius jardus, visus beizmantus, ir kur tik buvo galima, tenai tempė žmones, kad tiktai atitraukus nuo pil. Norkaus ir Ivaškevičiaus prakalbų, kad, gink Dieve! Chicagočiai neišgirstų ką nors apie tas šunybės, kurias klerikalai daro Lietuvoje. Aukų surinkta 30 dol.

Panedėlyje, bal. 16 d. prakalbos Cicero, Ill.; aukų 25 dol. 75c. Utarninke, bal. 17 d. prakalbos Bridgeporte; aukų 40 dol. už įžangą \$15.75 — viso 55 dol. 75 centais.

Seredoje, bal. 18 d., prakalbos North Side; aukų 16 dol.

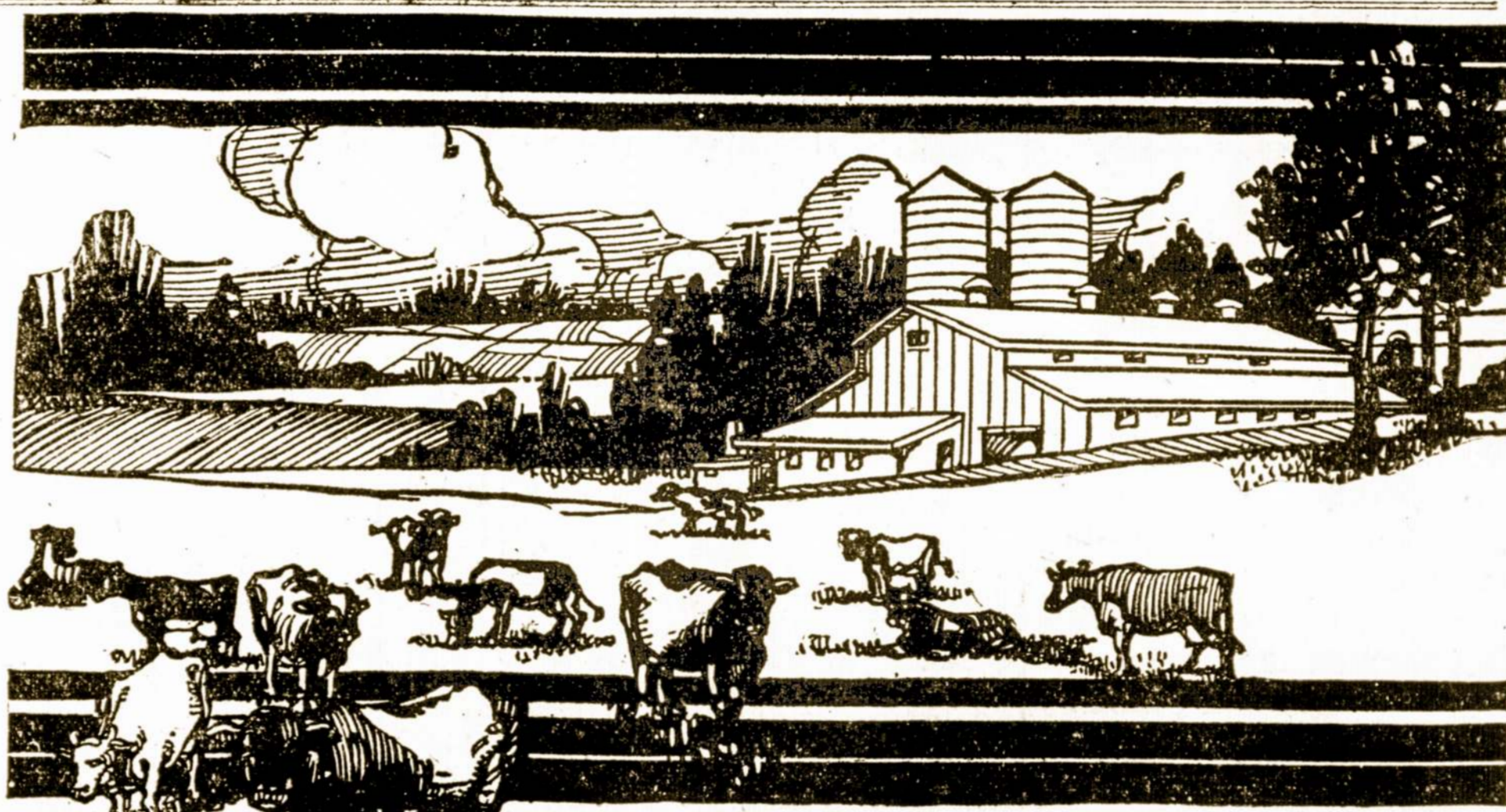
Ketverge, bal. 19 d., Cicero, Ill., vakarienė; aukų 20 dol. 25c. Cicero ir North Side aukojusių vardai nepriduoti, pranešime vėliau.

Ačiu ponui Norkui ir Ivaškevičiui už atsilankymą pas mus į Chicago, nepamirškite mus, mes taipogi turėsime atmintyje jus. A. L. Lukas.

CHICAGO, ILL.

Balandžio 14 d. laike vakarienės priėmimo gerb. A. Ivaškevičiaus ir K. Norkaus surinkta aukų į Sandaros Politinį Iždą — aukojo sekanti piliečiai:

Zigmas S. Mickevičė \$25.00. W. B. Jucius \$10.00. Po \$5.00: S. Valančius, W. J. Stankunas, J. Petrauskas, J. A. Velonis, Adv. S. Kodis, Justinas Kulis, Dr. C. Kasputis, Dr. A. Zimont.

VALGIŲ KARALIUS.

Karvė maitinasi žalumynais. Gamtos stebėtinu surėdymu, karvė ištraukia iš jų naudingus elementus ir perduoda juos jums piene. Dėlto, pienas yra valgių karalius.

Bordeno Išgaruodintas Pienas suteikia pilno, tyro karvės pieno maistingumą geriau negu koks kitas produktas. Yra tyriausias, šviežiausias pienas su smetona. Karvės yra geriausiai prižiūrimos ir veterinarai nuolat peržiūri jas.

Bordeno Išgaruodintas Pienas yra parankiausia, taupingiausia pieno forma. Dėl virinio ir kepimo jis susilygina su geriausiu šviežiu pienu. Nėra jam lygaus gėrime kavoje. Priežiūra sutaisyme užtikrina tyrumą pieno, kuris pilasi iš keno kaip smetona.

Jei norit sužinot kaip virt su Bordeno Išgaruodintu Pienu, pasiūskit mums kuponą, paženklinant kokias pamokas norit, ir mes prisijūsime dovanai.

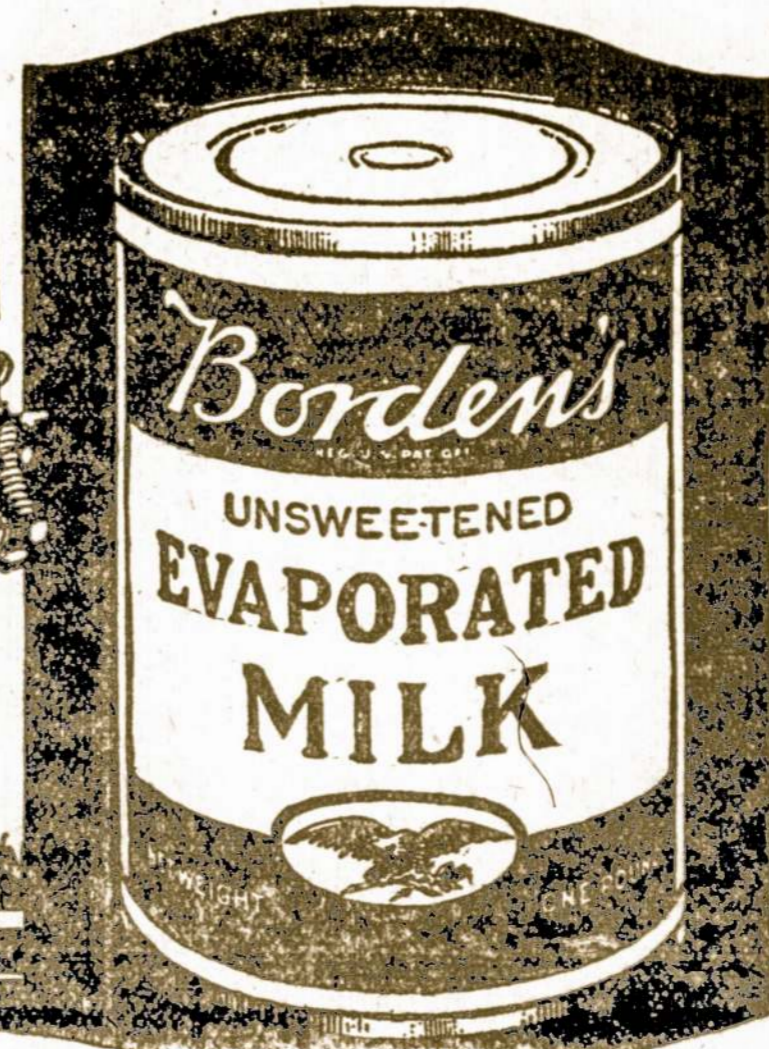
THE BORDEN COMPANY

Borden Building, New York.

KUPONAS

Duonos Rasalai Pajai
Saldainiai Mėsos Pudingai
Žuvys Pyragai Sriubos

VARDAS .....
ANTRASAS ..... (Lith.)

Po \$2.00: S. S. Petrusis, Juozas Vaitulis, Jonas Kulis, Masalskis, P. Norbutas, Jonas Silickas, J. Balciunas, P. Perzinsky, J. Rakauskas, Vincas Brusokas, J. J. Slikas, J. C. Molinas, D. N., S. K. Grišius, Bučias, Dr. K. Drangelis, N. C. Krukoniš, M. Ražanski, L. P. V., X. X. X. Po \$1.00: C. S. Pavetas, Stanley K. Adomaitis, B. Lenkauskas, Jonas Rodinas, Geo. Tamošius, P. J., C. Petratis, X. X., Jonas Petrusėvičius, O. R. S., J. Kazlauskas, K. J., E. Žukauskas, A. Kaulakis, J. Paukštis, V. Bagdonas, P. Gerlikas, J. Gerlikas, John Malakauskas, S. A. Zalp, L. Nar-montaitė, N. N.

T. M. D. Reikalai.

Visus raštus, korespondencijas ir straipsnius T.M.D. reikalais reikia siųsti redaktoriaus V. Širvydo, 193 Grand St., Brooklyn, N. Y. vardu ir adresu.

ATGAILĄ DARO UŽ NEGERĄ VERTIMĄ.

Vertėjui vienos iš mūsų narių labiausia mylimos knygos "Širdis," M. Grigoniui, matyti, pakarto klausyti Lietuvos "kalbininkų" išmėtinėjimus už "kainišką" išvertimą ir jis per žurnalą "Knygos" štai ką sako: "Prašau gerb. kritikų dėl to vertimo mano pavarde laikraščiu skiltyse netaisyti, nes aš pats dabar tikiu esant negerą 'kainiškę' kalbą. Ir labai nunai galiuosi, kad neverčiau taip, kaip mokė Rygiškių Jonas."

Baisiausios gi klaidos esančios šitos:

1. Man taip nesinorėjo eiti (tur buti: aš taip nenorėjau eiti; ėjau nenoromis).
2. Gatvės virte virė vaikais (turi buti: vaikai gatvėse virte virė; zuite zujo).
3. Taip jie stumdėsi kad mokyklos sargui (—jog mokyklos sargui).
4. Prie durų kaž kas palietė mano petį (—Prie durų kaž kas mane už peties nutvėrė; timptelėjo).
5. Mokytojas, visados su sudraikytais plaukais (—mokytojas visados sudraikytais plaukais).
6. Mudu dabar ant visados persiskyrėva (—amžinai persiskyrėva).
7. Nešė paliudijimą apie perėjimą į sekančiąją klasę (—nešė į augštesnę klasę pakylėjimo liudijimą).

Iš to mūsų nariai gali matyti kokiomis menkniekiais nekuri Lietuvos mokytojai užsiima, nes nekuri "pataisyti" posakiai skamba bauriau negu pirma, o kiti pataisymai nesvarbūs. Žmogus, kada skaito įdomų raštą, tai dažnai kalbos dailumo nei nežiuri. Bet Lietuvoje, matyti, labai prie formalistikų limpama ir pridžiustama.

Pats Rygiškių Jonas esąs išvertęs tą veikalą jau "gryna kalba," tik po kitu antgavėju, butent, "Mokinio dienraštus."

V. Nuo Naujų Metų prie mūsų kuopos prisirašė 6 nauji nariai. P. M. Andrius.

KAS VEIKIAMA KUOPOSE?

Central Brooklyn, N. Y. — Gal mūsų kolonijoje niekad nėra buvę taip tankiai rengiamų prakalbų, kaip šį pavasarį, arba, geriau sakant balandžio mėnesyje. 7 d. buvo surengtos A. Ivaškevičiui, 18 d. A. Zemaičiui, na ir 21 d. T.M.D. 44 kp. surengė prakalbas paminėjimui "Aušros" 40 metų sukaktuvių. Kalbėtoju buvo "Vienybės" red. g. J. O. Širvydas. Taipgi buvo kviestas J. W. Liutas, bet dėl nežinomų priežasčių neatsilankė. Žmonių buvo tiek mažai, kad jau iskarto buvo manyta visai su prakalbo-mis nei neužiimti, bet susirin-kus apie porai tuzinų, visgi bu-vo kalbama, nors žinoma, daug trumpiau, negu buvo manoma. Bet visgi g. Širvydas aiškiai nu-piešė visus mūsų pirmutinių pa-rijarų vargus padėtus prie

lių girdėję, bet nežinia dėl kokių priežasčių mūsų ateivės taip šaltai į šį prakalbų darbą žiuri. Gal jos laukia, kad kas už atlikimą savo, kaip lietuviu, priedermių, pažadėtų dangaus karalystę jų dušėloms, o gal kai-kurios nori Rusijos rojus? Taigi, gerbiami tautiečiai ir tautietės! Jeigu jaučiatės, kad jumise teka tyras lietuviu krau-vas, jeigu jus tikite, kad šalies laimė priklauso nuo apsviestes-ties piliečių, prisirašykite prie L. M. G. K. skyriaus, ateidami į susirinkimą, kuris įvyks geg. 6 d. pp. Devenijų name, 9 Cook St. J. P. Kronkaičiūtė.

pirmutinio laikraščio ir mūsų vėlesnių jau po "Aušrai" laik-raščių atliktus darbus kaip dėl tautos, taip ir dėl pačios Lietu-vos. Taip pat prisiminė, kad žmonės švenčia savo įžymesnių žmonių gimtųjų sukaktuves, bet mums daug svarbiau yra ši šventė, nes prie "Aušros" buvo susispietusi visa mūsų inteli-gentija ir visa tautos spēka. Žmonių neatilankymo galima daug priežasčių rasti, nes jų yra devynios galybės. Svarbiausia tai tas, kad per ankiai jau tos prakalbos ir kiekvienose vis au-kos, tad žmonėms jau tas įgryso ir nenori į jokias prakalbas dau-giaus eiti. Taipgi ir mažas išgar-sinimas, nes iskarto buvo many-ta rengti ant-22 dienos ir jau kada plakatai buvo atspausdinti, tad kalbėtojas praneša, kad jis buvo pamiršęs, kad ant tos die-nos yra kitur apsiėmęs taip pat "Aušros" sukaktuvėse skaityti referatą, ir pas mus negalės buti tad pataria, jeigu galima, rengti šeštadienyje 21 d., kas, žinoma, ir buvo daroma. Tad išnaujo pla-katus atspausdinus, nebuvo laiko išgarsinti, per ką buvo tokių žmonių, kurie visai apie prakal-bas nieko nežinojo, nors butų at-silankę. Kaip ten nebutų, nors žmonių ir mažai buvo, bet visgi trys nauji nariai prie kuopos pri-sirašė, butent: J. Karališ, P. Styga ir L. Vaičiūnas. Tiesa, po prakalbų pirmininkui pakalbini-us prisirašyti, tai nesirado nei vieno, bet apie pusvalandžiui praslinkus prisirašė viršminėti nariai. Atsiranda pas mus ir tokių, kurie apie knygas nei gir-dėt nenori, girdi: — o kas man iš knygų, ar aš iš jų duoną valgy-siu? man jų nereikia. Žinoma ir gyvulėlis, jeigu paėdės ir sau tur pastogę, tai ir spakainas. Taip ir su tokiais žmonėmis, jie tik tuo tarpu rupinasi, o apie dvasios peną jiems nei ne gal-voj.

Nuo Naujų Metų prie mūsų kuopos prisirašė 6 nauji nariai. P. M. Andrius.

NĖR PIENO, NĖR ŽMOGAUS! Pienas yra mistras valgių — kuomet šviežus. Sunkiausia užlaikyti grynu, yra pienas — kuomet šviežus. Nė vienas valgių taip greit neišsi-plėtoja kolonijos bakterijų, kaip pie-ne. Ne kurios iš tų bakterijų sutveria žmogų kenksmingas ligas. Ir, dar, ne vienas valgis nėra taip maitinantis ir sveikas kaip pienas, kuomet šviežus ir grynas. Dėl vaikų ir augusių šitokis pienas yra kaip gėrimas gyvasties. Pienas yra didelis tverėjus ir stiprumo pri-duotojas kūnui. Viena kvorta dienai kiekvienai ypatai yra ideališka porcija. Šita porcija pieno galima gerti šviežia arba valgyt piene virtus val-gius. Daugeli vietose yra sunku gaut gryną pieną ir sunku užlaikyti svie-žų. Dėl žmonių tokiame padėjime pi-enad yra neatbutinai reikalingas. Ką tad reikia daryt? Štai, yra lengvas išrišimas. Vartokit Borden's Išgaruotą Pieną. Beveik 65 metai jau kaip Borden's Kompanija išrado būdą, kuriuo gali-ma turėt šviežų pienu kiekvienoj va-landoj ir kiekvienoj vietoj. Idant užtikrinančiai gaut šviežų, gryną pieną Borden's Kompanija pa-statė savo pirmą fabriką arti pievų, kur karvės gėnėsi. Sekančios fabri-kos buvo statomos viršminėtose ap-linkybėse. Pienas, kuris randasi Borden's blėkinėse, yra riebiausias ir ge-riausias gaminamas pridėdant van-dens. Šis pienas yra labai gėrdus ir maitinantis kaip geriausias šviežus pienas. Vartokite prie visokių valgių virimo. Jį galima vartot kaip šviežų pieną, už kurį blėkinis pienas yra ekonomiškėsnis ir parankėsnis. Net keletas blėkinių galima laikyt viralinė — tokiu būdu reikalingas daiktas yra vis parankus. Šį pieną galima laikyt visokiam klimate ir jis buna geras ant neaprubėžiuoto laiko. Kad ir atdara blėkinė, jeigu bus lai-koma šaltaj vietoj, tai pienas vis bus geras. Pridėdant Borden's Pieną galima išvirt gargdžią sriubą, dažinį, košę ir visokius saldumynus. Nė vienas kitas tokio svarbumo valgis, vartojamas kiekvienos dienos maistui, yra gaunamas tokioj ideali-koj formoj. Dėl tos priežasties Gail Borden su savo instrukcija yra rokuo jama kaip geradėjas. Eikie žiandien ir krautavę ir nusip-irk kelias blėkines. Parnėgink viri-me, kur tik pienas vartojamas.

JAUCIAS DEŠIMCIA METŲ JAUNESNIS. UŽAUGO 10% SVARO.

Papasakoją apie nuostabias sek-mes apturėtas nuo gerai žinomo vaisto.

Ponas H. J. Pearson, Auburn, Me., papasakoją apie šitokį prityrimą: "Dabar aš noriu pasakyti apie viena, kaip aš skaitau, stebuklingiausių ir mažn visiškų išgydymų pasiektų var-tojimu Nuga-Tone'o. Per dvejis me-tus aš buvau labai blogos sveikatos, apskritai sunykęs, neturėjau apetito, negalėjau miegot ir buvau suliesjęs. Svartuojės kelias jo bonkeles aš dar-bar miegu gerai visą naktį, užaugau

10% svaro ir jaučiuosi esąs dešimčia metų jaunesnis. Visa tai ašiu Nuga-Tone'ui." Nuo skysto vandenuoto kraujo, silpnų suirusių nervų ir apskrito sunykimo, Nuga-Tone buvo ne įkainuojamu vaistu. Parnėgink jį pats ir įsitikink. Vienam pilnam mėnesiui gydytis tik \$1.00. Nuga-Tone'a par-davinėja visi aptiekininkai pozitinga garantija, kad jis suteiks visišką pa-tenkinimą, arba bus pinigai sugra-žinti (garantija rasi prie kiekvienos bonkelės) arba jį pasiųs tiesiog ap-mokėtu paštu National Laboratory, 1038 S. Wabash Ave., Chicago, pa-siuntus jiems \$1.00.

BIZNIERIAI, GARSINKI-TES "SANDAROJE."

KELIAUK LIETUVON IR IŠ LIETUVOS PER VIENYBĖS AGENTURĄ

VIENYBĖ parduoda laivakortes ant visų greitų laivų ir pa-rupina keleiviams rekaligus popierus grįžimui Amerikon. VIENYBĖ prigelbės jums atsiimti savo gimines iš tėvynės ir suteiks reikalingą patarnavimą kelionės reikaluose. VIENYBĖS Agentura siūncia pinigų į visas svieto dalis; parduoda čekius, draftus ir išmoka pinigų kablegramomis Lietuvoje. Reikalauk Vienybės Kelionės Knygelės kurioje rasite aprašytą kelionės reikalus ir smulkiai nuro-dyta kaip galima atsiimti gimines iš Lietuvos. Kelionės Knygelė visiems DOVANAI. Adresuokite: VIENYBĖ 193 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

193 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

Lietuviška Aptieka

Jeigu norite teisingų vaistų ir nužemintom kainom, tai visada eikite ant 100 Salem St., kur rasite visokių Amerikos vaistų ir Eu-ropiškų ir visokių lietuviškų žaknų. Mes laikome užtikrintas gyduoles nuo visokių ligų, kaip tai: nuo galvos skaudėjimo, nuo užsenėjusio reumatizmo, nuo nusilpnėji-mo strėnų, kraujo valimui, nuo uždegimo plaučių, nuo kosulio ir vi-sokių kitų ligų. Taipgi turime nuo visokių slaptųjų ligų ir ge-riausius patarimus suteikiame, nuo patrukimo del vyrų ir moterų. Atsiminkite, jeigu pirksite pas mus, sudėysite pinigus ir sveikata. Ateikite visada pas mus, o mes jums patarnausime kuogeriausiai. Pašaukiame geriausius daktarus per telefoną visai uždyką.

H. CABITT. BOSTON, MASS. 100 SALEM STREET, BOSTON, MASS.

KAS NORITE SUSELPTI SAVUOSIUS LIETUVO

NAUDOKITĖS MUSŲ PATARNAVIMAIŠ. Mes siūnciam-e ir greitai išmokame Lietuvoje pinigus LITAIŠ, arba DOLARIAIŠ; išmokėjimus atliekame Lietuvos Bankuose ypatingai per LIETUVOS KREDITO BANKĄ, Lietuvos Paštuose ir Valstybės Išdinėse. Darbas atliekama greitai, teisingai ir žemiausiu, negu bile kur kitur, kursu. Persi-tikrinkite!

Parduodame laivakortes iš Amerikos Lietuvon. Partrau-kiame iš Lietuvos gimines. Padarome visokius notarialius raštus. Teikiame dykai vi-sokias informacijas, laiškais ir per mūsų leidžiamąjį są-vaitinį laikraštį "DIRVA." Visais reikalais kreipkitės: "DIRVA" 7907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio.

7907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio.

SUSIVENIJIMAS LIET. AMERIKOJ

DIDŽIAUSIA LIETUVIŲ APDRAUDOS IR PAŠALPOS ORGA-NIZACIJA SUVIENYTOSE VALSTIJOSE, KURIOS TURTAS ARTI \$500,000.00.

Nuo susiorganizavimo iki šiam laikui išmokėta \$248,587.80 pomirtinių. Pašalpų išmokėta \$247,687.15.

SLA. kuopos randašis visuose didesniuose miestuose. Nariai priimami nuo 18 iki 50 m. amžiau. Visi nariai gauna laikraštį "Tėvyne" dova-nai ir taipgi gauna SLA. išleistas knygas už pusę kainos.

Pomirtinės skyriai — \$150, 300, 600 ir 1,000. Pašalpos skyriai — \$6.00, 9.00, ir 12.60 į sąvaitę.

platesnių informacijų kreipkitės šiuo adresu: LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA. 307 W. 30-th Street, New York, N. Y.

NAUJIEŠOS

Pirmas didžiausias ir geriausias dienraštis pasaulyje. NAUJIEŠAS leidžia darbo žmonės darbo žmonėms. NAUJIEŠŲ Metinė Biznio Knyga ir Almanakas, 1923 m. su 20,000 informacijomis DYKAI tiems, kurie užsiprenu-meruos NAUJIEŠAS. NAUJIEŠŲ kaina metams Amerikoje \$7.00. Lietuvoje \$8.00. NAUJIEŠOS CHICAGO, ILL. 1739 S. HALSTED ST., CHICAGO, ILL.

1739 S. HALSTED ST., CHICAGO, ILL.

GERIAUSI Cigaretai

PAIN-EXPELLERIS JUMS PAGELBES!

Kuomet šaukiamaš Pain-Expellerio pagalbom, skaudamas greitai apga-lima ir nesmagumi — pranyksta. Ša pirmu žnyptelėjimu reumatisko skaus-mo, nervus kraun-čios neuralgijos, kan-kinančio ir riedian-čio į krūvą strėnų dieglio, tuojaus nu-sipirkite šito galin-go ir patikėtino bei-myninio linimento ir juomi ištrin-kite skaudamas vietas. Tikrasia Pain Expelleris turi mūsų INKARO vaibaženklį. Visi kiti yra pa-mėgdžiojimai. Kaina 35c. ir 70c. aptiekose arba iš F. AD. RICHTER & CO., 104-114 South 4th St., Brooklyn, N. Y.

F. AD. RICHTER & CO., 104-114 South 4th St., Brooklyn, N. Y.

Pr. Žyvas

Parduodu laivakortes, ge-riausių laivų kompanijų. Perku ir parduodu namus ir farmas (Real Estate). Apdraudžiu nuo ugnies namus, automobilius ir tt. OFISO ADRESAS: 1836 N. Main St., Scranton, Pa.

1836 N. Main St., Scranton, Pa.

Dr. Ignotas Stankus

Oregon 3995-M. Philadelphija, Pa. Lietuvis Daktaras, ir Chirurgas. 1210 S. Broad St. Valandos: Nuo 9 iki 11 A. M. nuo 2 iki 4 P. M. nuo 7 iki 8 P. M. Nedėliomis nuo 10 iki 3 P. M.

Tel. So. Boston 270. DR. JOHN MacDONNELL, M. D. Galima susikalbėti ir lietuviškai. Ofiso valandos: Rytais iki 9 val. Po pietų 1 iki 2. Vakaris 6 iki 8. 536 Broadway, So. Boston.

Dr. Tessmer

DENTISTAS 396 Main St., Worcester, Mass. viršų "Iver Johnson" kabinete. Patyres dentistas priimašes kainos. Atdara 9 A. M. iki 6 P.M. Nedėliomis 11 iki 12 P.M. Tel. 3310 Park.

Dr. Paul J. Jakmauh

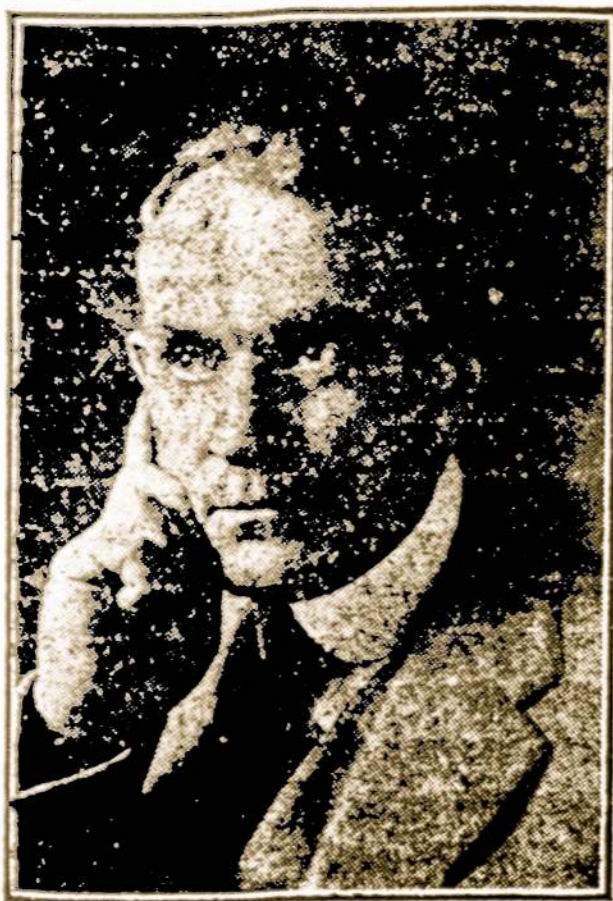
(Jakimavičius) Priėmimo valandos: nuo 2 iki 3 val. po pietų ir nuo 7 iki 8 val. vakare. 509 Broadway, Kampas G St., So. Boston, Mass. Telephone South Boston, 582.

H.S. Stone O.D.

Ašiu Specialistas. 399a Broadway, Tarpe E ir F gatvių, South Boston.

Išegzaminuojam akis ir pritaikom akinius.

Vietos žinios. Prakalbos

J. W. LIUTAS.

Rengia Sandaros Moterų 78 kuopa ir Vyrų 7 kuopa, ketverge, gegužės 3 d., 1923 m., Lietuvių Salėje, kamos E ir Silver Sts., So. Boston, Mass. Pradžią 7:30 val. vak. Bus klausimai: 1) Ar galima veikti bendrai su socialistais, komunistais ir klerikalais? 2) Kaip geriau mes galim patarnauti mūsų Tėvynei Lietuvai? 3) Kas ardo Lietuvos bažnyčią ir katalikus į dvi priešingas puses? 4) Kodėl lietuviai katalikai yra bedieviai ir kiti katalikai klerikalai? 5) Kas yra tie lietuviai komunistai? Vieni minėti klausimai bus apkalbėti ir paaiškinti per dabar tik atvykusį iš New Yorko Liutą, Sandaros Prezidentą ir A. Ivą, neseniai grįžusį iš Lietuvos. Taipgi bus išnešta protesto Rezoliucija prieš Santarvę už Vilniaus atidavimą lenkams.

BIELINIO PRAKALBOS IR MICHELSONO ŽANDARISKA ROLĖ PRIEŠ KOMUNISTUS.

Balandžio 26 d. vietos keičiačiai surengė Bielinio prakalbas. Bielinis savo prakalboje iki aukščiausio laipsnio išgyrė socialdemokratų partiją, buk Lietuvos Seime už pažangius idealus kovoja vieniškas soc-dem. 13 atstovų, ir kas yra laimėta, tai dėka jų partijai. Gi apie valstiečių liaudininkų partijos darbus Seime visiškai nė puse lupų neužsiminė, tarytum, kad ten jų visai nebuvo. Gi kiek man teko patėmyti iš Lietuvos laikraščių, tai daugeliui iškeltų svarbių klausimų seime, tie patys soc-dem. opozicijoj aplesdavos posėdžius ir palikdavo vienus valstiečius liaudininkus pucuočius su klerikalais, o jie iš šalies žiurdami darydavo tik kritikas, pats neprisidėdami savo darbu. Tai jau, man rodos, p. Bielinis per daug nori išaukštinti savo partiją, pasisavindamas net kitų partijų nuveiktus darbus.

Taipgi reikia pastebėti, kad šią prakalbą Bielinis daugiausiai pašventė prieš komunistus, matyt jis jų yra labai įpykintas, tai ir nesigalėjo jiems gerai karšti. Išskyrus komunistus ir klerikalus, kitų partijų nebuvo kiudoma.

Bielinis bebaigdamas pirmą kalbos dalį pareiškė, kad s.-dem. kovoja už spaudos ir žodžio laisvę, ir jie nebijo, kad kas juos kritikuotų. Vos tik po tų žodžių, kada padarė pertrauką aukų rinkimui, tuo viena moteris ar mergina pakilo nuo sėdynės ir pradėjo lapelius dalinti. "Keleivio" redaktorius Michelsonas paško iš kampo ir pripuoles prie tos moteris su dideliu žiaurumu išplėšė iš jos rankų lapelius ir už rankos nutvėręs norėjo mest iš svetainės. Tada sukilo burys komunistų ir Michelsonas, pamatęs, kad gali kilti revoliucija, — paleido moterį ir baltomis pažvairavęs nuėjo į savo kampa. Matyt, kad tai buvo

komunistų propaganda skleidžiama, kurios Michelsonas pabugo, nors Bielinis ir sako, kad jie nebijo. Čia mano nėra tikslas, kad užtarti komunistus arba pasmerkti socialistus — visai ne! Aš tik privedu kaip faktą, kad Michelsonas per "Keleivį" visados smerkia Lietuvos valdžią už uždarymą kaikiurių laikraščių, bet remiantės šiuo faktu pasirodo, kad ir pats Michelsonas ne kitaip elgtųsi, jei būtų valdžioje.

Taipgi dar reikia pastebėti dar vieną Michelsono veidmainiavimą: kada Michelsono prakalbose kovo 23 d. keli atsiliepė prieš jį, tai jis juos išvadino huliganais, juodašimčiais ir per savo gazetą iškėlė didžiausią skandalą. Na, o šiose prakalbose, kada pirm. leido tulam komunistui Plepiui statyti klausimus, tai Michelsonas kampe sėdėdamas ant kiekvieno žodžio atsiliepė, trukdydamas klausimų davėjui. Net ir Gegužio parvestas policmonas buvo besiantis prieš Michelsono, kad nuraminti, bet susilaikė, turbut kas jam pastebėjo, kad tai prakalbų bosas. Taipgi Gegužis Jurgis palei duris "susibaderiojo" su vienu vyru, ir daugelis pamatė, ar tik neiškils revoliucija. Reiškia — Bielinio prakalbose patys rengėjai kelia "revoliuciją."

Buvęs.

L. U. KLIUBO PRAKALBOS.

Pereito sekmadienio vakare, butent balandžio 29 d., Lietuvių Salėje, Lietuvių Ukėsų Kliubas įrengė prakalbas, kalbėjo — veikėjas tautos žmonių pil. Ant. Ivaškevičius. Kalba agitatyviška buvo, naudai piliečių kliubo. Pertraukoje kliubo darbuotojai užrašinėjo narius. Regis, daugelis naujų žmonių užsirašė, net ir merginų ir moterų, į kliubą, nors publikos čia buvo neperdaugiausia.

Lietuvių Ukėsų Kliubo tikslas — ne piliečiams Amerikoje gyvenantiems lietuviams pagelbėti jiems įstot šios valstybės piliečiais ir amerikizuot juos, todėl ir pil. Ivaškevičius, pasiremdamas ypatingais faktais piliečių ir ne piliečių lietuvių gyvenimo Amerikoje, kalbėjo už pilietybę. Anot kalbėtojo, didelis daiktas but Amerikos piliečių, nežiurint to, gyvensi, ar ne gyvensi Amerikoje.

Iš kitos pusės matome, tai arių užpludimas So. Bostone. O ne piliečiams lietuviams kovot su airišku gaivalu nelengva.

Taipgi, kad galėjus lengvai atsisipirt prieš skriaudikus airus, lygiai ir kitus nekulturingus gaivalus So. Bostone, kalbėtojas ir ragino todėl čionai — organizuotis į Liet. Ukėsų Kliubą lietuvius ir išsiimt pilietybės popieras. Ir tuomet tiktai lietuviai piliečiai galės atsisipirti, tuomet ir teismuose ir politinėse kovose — išeis pergalėtojai, kuomet stipriai organizuotoji lietuvių piliečių galybė, pasiremdama Amerikos įstatymais, drąsiai pagrumos! Buržujukas.

"KUDIKIŲ TEISIŲ KAMPANIJA."

Gegužės 6 d., "Moterų Dienoje," prasidės "Kudikių Teisių Kampanija" visoje Massachusetts valstijoje. Kampanija prižiūrės Massachusetts Viešosios Sveikatos Departamentas su gydytojų ir slaugių pagelba. Apskaitliuota, kad Massachusetts valstijoje kas metai bereikalingai miršta 7,000 kudikių, kurie būtų galėję užaugti, jei būtų krutimis žindomi ir atsakomai prižiurimi. Paskaitomis ir demonstracijomis bus moterim rodoma, kaip prižiūrėti kudikius.

GUDRUS NAMINĖS VARYTOJAS.

Seržentas Flaherty su pagelbininkais jieškojo slapto bravoro 394 W. Broadway, So. Boston. Jau manė išėiti ir pareiškšti,

kad nieko nerado, kad vienas iš krėtikų patėmino slaptas duris, sienų popiera užlipintas. Prasiplėšė duris, rado slaptą ruimą ir jame bravorą. Rado 1000 galonų raugo, 31 galoną gatavos degtinės ir 100 galonų verdamų. Vietos savininkas, Margolskis, sienų popierotojas, sukiniėjosi tarp krėtikų, bet kaip tik buvo surastas — jo užlipintas ruimas, jis tuo dingio ir policija negalėjo jo surasti. Į raugą ir verdamąją degtinę policija pripylė gezolinos.

SVARBUS SUSIRINKIMAS.

A. L. T. Sandaros 7 kp. bus panedėlyje, gegužės 7 d., 1923, Sandaros Salėje, 327 E St., So. Boston, Mass. 7:30 v. vak.

Gerbiamieji nariai, kviečiame visus atsilankyti į viršminėtą susirinkimą; yra daug svarbių dalykų aptarti, ir išrinkti delegatus į A. L. T. Sandaros N. A. Apskričio susiavivimą, kuris įvyks gegužės 13 d., 1923 m. Lawrence, Mass.

A. L. T. S. 7 kp. Valdyba.

CAMBRIDGE, MASS.

A. L. T. Sandaros 9-tos kuopos mėnesinis susirinkimas bus nedėlioje, gegužės 6 diena, 1923, 12:30 val. po pietų, 875 Cambridge St., Cambridge, Mass. Visi privalcte neatbutinai atvykt, nes yra daug svarbiu organizacijos dalykų aptarti ir prisirengti prie vasaros sezono veikimo.

Fin. rašt. V. A. Visminas.

BIZNIERIAI, GARSINKITĖS "SANDAROJE."

REIKALAVIMAI.

Reikalauja vyrų prie dailinimo ir šveitimo sidabrinų daiktų. Užtikrintas darbas, geros algos ir nēr darbininkams jokių kliučių.

"INTERNATIONAL SILVER COMPANY,"

95 Silver Street, Waterbury, Connecticut.

PRANEŠIMAS.

Mikas Korinas (Michael Coran) perkėlė savo Real Estate ir Insurance ofisą nuo 722 E. Eighth St., So. Boston, į 179 Norfolk St., Dorchester, Mass. Apie linkės lietuviai su reikalu kviečiami kreiptis sekančiu ant-rašu:

MICHAEL CORAN
179 Norfolk St., Dorchester,
Mass. Tel. Dorchester 7404.

LIETUVIŠKI ŠOKIAI!

Rengia A. L. T. Sandaros 7 kp. Kiekvieną subatą. Merginoms įžanga dykai. Kviečiame visus ateiti Sandaros Salėn, 327 E St., So. Boston, Mass.

Parsiduoda Grosernė.

Kendžių, aiskrymo. Biznis lietuvių apgyventoj vietoj, išdirbtas nuo seno laiko. Priežastis pardavimo savininkas važiuoja į kitą miestą. Kreipkitės po šiuo adresu: 465 E. Eighth St., So. Boston, Mass.

O nelaimė! Yra daug žmonių, kurie juoksis iš tavo sielvarto! Tačiau geras draugas patars naudoti

Ruffles

pleiskanų mirtinąjį priešę. Suvilgiukite Ruffles savo galvos odą kasdien per kokią savitę laiką ir pleiskanos tuojaus pranyks. Naudokite Ruffles nuolatos ir po to, ir tuo budu užlaikykite savo galvos odą švaria ir sveika ir savo plaukus gražiais ir žvilgančiais.

Kaina 65c, aptiekose, arba pristūkite 75c. tiesiai į laboratoriją.
F. AD. RICHTER & CO.
104-114 So. 4th St.
Brooklyn, N. Y.

Reikalingi Agentai.

Po visas Suvienytas Valstijas, visuose miestuose, pardavinēt garantuojamus nuo lytaus Rainkotas lietuvių išdirbystės. Dabar sezonas, atsišauk tuojaus klausdamas informacijų. (21)

AMERICAN EAGLE

GARMENT CO.

Biznio vedėjas F. W. Tiknis
339 W. Broadway,
So. Boston, Mass.

AKIŲ SPECIALISTAS.

Silpnos akys sudaro didžiausią žmogui nelaimę. Ir kiek gyvenime beliktu vertės, jeigu akyse šviesa užgestų. Štai faktas: "Septyni žmonės iš dešimties turi devėti akinus." Ar jus tikrai žinote, kad jusų akys geros? Jei akių silpnumas ar galvos skaudėjimas apsirėškia, kreipkitės į patyrusį akių specialistą J. L. PAŠAKARNIS, O.D.
377a Broadway, cor. E St., So. Boston, Mass.
OFISO VALANDOS: 9 ryto iki 8 vakaro. Nedėliomis pagal sutarę.

Lietuvių Garage.

Parduodame visokius automobilius, dalis ir reikmenis (supples). Išrandavojame automobilius dėl pasivažinėjimo; ir užlaikome ekspertą mekaniką dėl sutaisymo mašinas.

PETRAS JAKIMAVICIUS.

541 East Broadway,
South Boston, Mass.
Tel. So. Boston 51370.

Ofiso Tel. S. B. 441
Residence W. Newton 1016-R.

Lietuvys Advokatas

Veda visokias provas, kaip tai: civiliškas ir kriminališkas; padaro visokius dokumentus prieš ir už; kimo ir pardavimo.

FRANAS J. KALINAUSKAS,
414 Broadway, S. Boston, Mass.
(Virš Prekybos Bendrovės).

AR ŽINOTE KAD

tinomas senas biznieriūs
ANTANAS NAUJOKAITIS

208 West Fifth Street, South Boston, Mass.

ATIDARĖ visokių produktų krautuve, kaip tai Mėsos Markėta ir Grosernia. Kviečia visus apie linkės lietuvius kreiptis su pirkimu maisto ir kitu smulkmenų, čia rasite geras prekes ir mandagų patarnavimą.

Tel. S. B. 2488.

DR. J. C. LANDZIUS - SEYMOUR

Lietuvis Gydytojas.
Valandos 9-11 2-4 6-9.
506 Broadway,
SO. BOSTON, MASS.

"VELNIAS IŠRADEJAS"

OPERA TRIJŲ VEIKSMŲ

Libretto P. BUKŠNAIČIO.

Muzika M. PETRAUSKO.

STATO "GABIJA"

NEDĖLIOJE,

GEGUŽĖS 20 D., 1923

2 val. po pietų.

BROADWAY TEATRE

Kampas Broadway ir F Street.

South Boston, Mass.

Programą išpildys solistai,
Choras ir Simfonijos Orkestra,

vadovaujant komp.

M. Petrauskui.

MILDĖ MONIKAITE

Šiame veikalė loš svarbią rolę.

"VELNIAS IŠRADEJAS" visiems yra žingeidus pamatyti, nes pragaro gelmė nevisuomet galima matyt. Šis veikalas parodo aiškiai, kas išrado degtinę; kas ją vartoja ir kam garbė už išradimą. Juoko ir ašarų iki valiai, muzika žavėjanti.

Kviečia Visus "GABIJA."

Pirkite tikietus iš kalno. Galima gauti "Sandaroje" ir pas Gabijos narius.

LIETUVIS AGENTAS

Dirbu prie Front Room rankandų išdirbystės. Gavęs užsakymus, iš dirbtuvės tiesiai į namus pristatau už olesio kainą. Kreipkitės šiuo antrašu: (20)
JŪOZAS SIDLEVIČIUS
127 Pleasant St.,
Dorchester, Mass.
Tel. Dorchester 9346-W.

Ofiso Tel. S. B. 3520.

Namų Aspinwall 0581
Advokatas

A. O. ŠALNA (SHALNA)

Lietuvys Advokatas baigęs du universitetu Cornell University su A. B. ir G. Washington University su L. L. B.

"Darbininko" Name (antros lubos)
366 W. Broadway,
So. Boston, Mass.

John F. Concannon Co.

LIETUVIAI SAVININKAI.

Geriausio visokfos rūšies toniko išdirbėjai. Musų tonikas yra geriausias visoje apie linkėje. Tad reikalaukit jo.
92 A St., kampas Third Street, So. Boston, Mass.
Tel. So. Boston 3290-W.

SO. BOSTON HARDWARE CO.

PAVASARIO SULAUKUS.

Kiekvienas lietuvis pradeda taisyti savo namą. Mes turime garbės pranešti visiems lietuviams, kad mes užlaikome visokių reikmenų namų taisymui. Turime geriausių malevų (paint) numalevojimui namų kaip iš vidaus taip ir iš lauko. Visi dalykai pas mus perkant yra gvarantuojami. Užsakymus paimame žodžiu arba per telefoną. Reikale kreipkitės, o busite užganėdinti.

Tel. 167-W. So. Boston.

317 BROADWAY,

SO. BOSTON, MASS.